

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (třetího senátu)

12. prosince 2014*

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Trh parafínových vosků — Rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení článku 81 ES — Stanovení cen — Důkaz protiprávního jednání — Pokyny pro výpočet pokut z roku 2006 — Rovné zacházení — Přitěžující okolnosti — Opakování protiprávního jednání — Povinnost uvést odůvodnění — Polehčující okolnosti — Podstatně omezená účast — Protiprávní jednání spáchané z nedbalosti — Právo na obhajobu — Plná jurisdikce“

Ve věci T-558/08,

Eni SpA, se sídlem v Římě (Itálie), zastoupená M. Siragusou, D. Durantem, G. Rizzou, S. Valentinem a L. Belliou, advokáty,

žalobkyně,

proti

Evropské komisi, zastoupené F. Castillo de la Torrem a V. Di Buccim, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na zrušení rozhodnutí Komise C (2008) 5476 final ze dne 1. října 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39.181 — Svíčkové vosky), jakož i podpůrně návrh na zrušení nebo snížení pokuty uložené žalobkyni,

TRIBUNÁL (třetí senát),

ve složení O. Czúcz (zpravodaj), předseda, I. Labucka a D. Gratsias, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 19. března 2013,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

Skutkový základ sporu

1. *Správní řízení a přijetí napadeného rozhodnutí*

- 1 Rozhodnutím C (2008) 5476 final ze dne 1. října 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39.181 – Svíčkové vosky) (dále jen „napadené rozhodnutí“) Komise Evropských společenství určila, že žalobkyně, Eni SpA, porušila společně s dalšími podniky čl. 81 odst. 1 ES a čl. 53 odst. 1 Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP) tím, že se účastnila kartelové dohody na trhu parafinových vosků v EHP a na německém trhu parafinového gáče.
- 2 Kromě žalobkyně bylo napadené rozhodnutí určeno těmito společnostmi: Esso Deutschland GmbH, Esso Sociétés anonymes française, ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA a Exxon Mobil Corp. (dále jen společně „ExxonMobil“), H&R ChemPharm GmbH, H&R Wax Company Vertrieb GmbH a Hansen & Rosenthal KG (dále jen společně „H&R“), Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG, MOL Nyrt., Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA, Repsol Petróleo SA a Repsol YPF SA (dále jen společně „Repsol“), Sasol Wax GmbH, Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH a Sasol Ltd (dále jen společně „Sasol“), Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Ltd, The Shell Petroleum Company Ltd, Shell Petroleum NV a The Shell Transport and Trading Company Ltd (dále jen společně „Shell“), RWE Dea AG a RWE AG (dále jen společně „RWE“), jakož i Total SA a Total France SA (dále jen společně „Total“) (bod 1 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 3 Parafinové vosky jsou vyráběny v rafineriích ze surové ropy. Používají se k výrobě výrobků, jako jsou svíčky, chemikálie, pneumatiky a výrobky automobilového průmyslu, jakož i v gumárenském průmyslu a odvětvích pryže, obalů, lepidel a žvýkaček (bod 4 napadeného rozhodnutí).
- 4 Parafinový gáč je surovina nezbytná pro výrobu parafinových vosků. Vyrábí se v rafineriích jako vedlejší produkt vznikající při výrobě základních olejů ze surové ropy. Je také prodáván konečným uživatelům, například výrobcům dřevotřískových desek (bod 5 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 5 Komise zahájila své šetření poté, co ji Shell Deutschland Schmierstoff v dopise ze dne 17. března 2005 informovala o existenci kartelové dohody a podala žádost o ochranu před pokutou na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3, dále jen „oznámení o spolupráci z roku 2002“) (bod 72 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 6 Dne 28. a 29. dubna 2005 provedla Komise podle čl. 20 odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 [ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1) šetření na místě v prostorách „H & R/Tudapetrol“, Eni, MOL, jakož i v prostorách patřících společnostem skupin Sasol, ExxonMobil, Repsol a Total (bod 75 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 7 Ve dnech 25. až 29. května 2007 Komise zaslala oznámení námitek všem společnostem uvedeným v bodě 2 výše, včetně žalobkyně (bod 85 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Eni na oznámení námitek odpověděla dopisem ze dne 14. srpna 2007.
- 8 Dne 10. a 11. prosince 2007 Komise uspořádala slyšení, kterého se Eni zúčastnila (bod 91 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

- 9 V napadeném rozhodnutí se Komise, vzhledem k důkazům, které měla, domnívala, že se osoby, kterým bylo určeno a které tvoří většinu výrobců parafinových vosků a parafinového gáče v EHP, podílely na jediném, komplexním a trvajícím porušování článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP, zahrnujícím území EHP. Toto protiprávní jednání spočívalo v dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen a výměny a zpřístupňování citlivých obchodních informací o parafinových voscích (dále jen „hlavní část protiprávního jednání“). Co se týče společností RWE (později Shell), ExxonMobil, MOL, Repsol, Sasol a Total, týkalo se protiprávní jednání vztahující se na parafinové vosky také rozdělení zákazníků nebo trhů (dále jen „druhá část protiprávního jednání“). Kromě toho se protiprávní jednání, kterého se dopustily RWE, ExxonMobil, Sasol a Total týkalo rovněž parafinového gáče prodávaného konečným zákazníkům na německém trhu (dále jen „složka protiprávního jednání týkající se parafinového gáče“) (body 2, 95, 328 odůvodnění a článek 1 napadeného rozhodnutí).
- 10 Protiprávní jednání byla konkretizována na protisoutěžních schůzkách nazývaných jejich účastníky „technické schůzky“ nebo někdy schůzky „Blauer Salon“ a na „schůzkách týkajících se parafinového gáče“ věnovaných konkrétně otázkám týkajícím se parafinového gáče.
- 11 Výše pokut uložených v projednávané věci byla spočítána na základě pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2) (dále jen „pokyny z roku 2006“), které byly v platnosti v okamžiku oznámení námitek společností uvedeným v bodě 2 výše.
- 12 Napadené rozhodnutí obsahuje zejména následující ustanovení:

„Článek 1

Následující podniky porušily čl. 81 odst. 1 [ES] a od 1. ledna 1994 článek 53 Dohody o EHP tím, že se během uvedených období účastnily trvajících dohod nebo jednání ve vzájemné shodě v odvětví parafinových vosků na společném trhu a od 1. ledna 1994 v rámci EHP:

Eni SpA: ve dnech [30. a 31.] října 1997 a od 21. února 2002 do 28. dubna 2005;

[...]

Článek 2

Z důvodu protiprávního jednání uvedeného v článku 1 se ukládají tyto pokuty:

ENI SpA: 29 120 000 eur;

Esso Sociétés Anonyme Française: 83 588 400 eur,

z toho společně a nerozdílně s

ExxonMobil Petroleum and Chemical BVBA a ExxonMobil Corporation ve výši 34 670 400 eur, z toho společně a nerozdílně s Esso Deutschland GmbH ve výši 27 081 600 eur;

Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen KG: 12 000 000 eur;

Hansen & Rosenthal KG společně a nerozdílně se společností H&R Wax Company Vertrieb GmbH: 24 000 000 eur,

z toho společně a nerozdílně s

H&R ChemPharm GmbH ve výši 22 000 000 eur;

MOL Nyrt.: 23 700 000 eur;

Repsol YPF Lubricantes y Especialidades SA společně a nerozdílně s Repsol Petróleo SA a Repsol YPF SA: 19 800 000 eur;

Sasol Wax GmbH: 318 200 000 eur,

z toho společně a nerozdílně s

Sasol Wax International AG, Sasol Holding in Germany GmbH a Sasol Limited ve výši 250 700 000 eur;

Shell Deutschland Oil GmbH, Shell Deutschland Schmierstoff GmbH, Deutsche Shell GmbH, Shell International Petroleum Company Limited, Shell Petroleum Company Limited, Shell Petroleum NV a Shell Transport and Trading Company Limited: 0 eur;

RWE-Dea AG společně a nerozdílně s RWE AG: 37 440 000 eur;

Total France SA společně a nerozdílně s Total SA: 128 163 000 eur.“

2. Ke skupině Eni

- 13 Co se týče účasti žalobkyně na protiprávním jednání, domnívala se Komise v napadeném rozhodnutí toto:

„[...]

(342)

V kapitole 4 bylo prokázáno, že se Eni v období své účasti podílela na protiprávním jednání prostřednictvím zaměstnanců společností AgipPetroli SpA a Eni SpA [...]

(343)

AgipPetroli SpA byla zastoupena na schůzce konané dne 30. a 31. října 1997 a na schůzkách mezi 21. a 22. únorem 2002 a 31. prosincem 2002 (kdy byla sloučena se společností Eni SpA a tudíž přestala existovat), a Eni SpA se účastnila od 1. ledna 2003 (od tohoto dne byly divize rafinace a marketing Eni odpovědné za prodej parafinových vosků a parafinového gáče) až do 28. dubna 2005 (den skončení protiprávního jednání).

(344)

AgipPetroli SpA byla sloučena se společností Eni SpA dne 31. prosince 2002. Podle zásad definovaných v bodě (334) odůvodnění je tudíž třeba se domnívat, že Eni SpA převzala odpovědnost za činnosti společnosti AgipPetroli SpA, ke kterým došlo před 31. prosincem 2002 [...]

(345)

V důsledku toho musí být Eni SpA činěna odpovědnou nejen za přímou účast na kartelové dohodě po sloučení s AgipPetroli SpA (dne 31. prosince 2002), nýbrž rovněž za činnosti společnosti AgipPetroli SpA v rámci kartelové dohody před tímto datem.

(346)

Ve své odpovědi na oznámení námitek Eni nezpochybnila závěry Komise týkající se své odpovědnosti.

(347)

Z důvodů uvedených výše je Eni SpA odpovědná za svou účast na schůzce dne 30. a 31. října 1997 a na schůzkách mezi 21. a 22. únorem 2002 a 28. dubnem 2005 (dnem skončení protiprávního jednání).“

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

- 14 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 17. prosince 2008 žalobkyně podala projednávanou žalobu.
- 15 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (třetí senát) o zahájení ústní části řízení. V rámci organizačních procesních opatření upravených v článku 64 jednacího řádu vyzval Tribunál účastnice řízení, aby odpověděly na některé otázky a předložily některé dokumenty. Účastnice řízení této žádosti vyhověly ve stanovené lhůtě.
- 16 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na otázky Tribunálu byly vyslechnuty na jednání dne 19. března 2013.
- 17 Vzhledem ke skutkovým souvislostem s případy T-540/08, Esso a další v. Komise, T-541/08, Sasol a další v. Komise, T-543/08, RWE a RWE Dea v. Komise, T-544/08, Hansen & Rosenthal a H&R Wax Company Vertrieb v. Komise, T-548/08, Total v. Komise, T-550/08, Tudapetrol v. Komise, T-551/08, H&R ChemPharm v. Komise, T-562/08, Repsol Lubricantes y Especialidades a další v. Komise a T-566/08, Total Raffinage a Marketing v. Komise, jakož i vzhledem k blízkosti vznesených právních otázek, Tribunál rozhodl, že rozsudek bude vydán až po jednáních v uvedených spojených věcech, přičemž poslední z těchto jednání se konalo dne 3. července 2013.
- 18 Žalobkyně navrhuje, aby Tribunál:
 - zrušil napadené rozhodnutí v celém rozsahu nebo částečně, a vyvodil z toho důsledky, pokud jde o částku pokuty, která jí byla uložena;
 - podpůrně zrušil nebo snížil částku jí uložené pokuty;
 - uložil Komisi náhradu nákladů řízení.
- 19 Komise navrhuje, aby Tribunál:
 - zamítl žalobu;
 - uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

- 20 Na podporu své žaloby žalobkyně vznáší šest žalobních důvodů.
- 21 Žalobkyně předkládá dva první žalobní důvody týkající se zpochybnění její účasti na kartelové dohodě, vycházející z porušení článku 81 ES. První žalobní důvod se týká prokázání její účasti z důvodu její přítomnosti na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997. Druhý žalobní důvod se týká její účasti na protiprávním jednání od 21. února 2002 do 28. dubna 2005.
- 22 Kromě toho žalobkyně vznáší čtyři žalobní důvody týkající se stanovení částky pokuty, pokud jde o ni. Třetí žalobní důvod vychází z porušení článku 81 ES, článku 23 nařízení č. 1/2003, pokynů z roku 2006, jakož i zásad proporcionality a rovného zacházení z důvodu chybného stanovení koeficientu na 17 % na základě závažnosti protiprávního jednání a dodatečné částky zvané „vstupní poplatek“. Čtvrtý

žalobní důvod vychází z porušení článku 81 ES, článku 23 nařízení č. 1/2003, pokynů z roku 2006, zásad právní jistoty a rovného zacházení, jakož i ze zneužití pravomoci z důvodu zvýšení částky pokuty o 60 % na základě přitěžující okolnosti týkající se opakování protiprávního jednání. Pátý žalobní důvod vychází z porušení článku 81 ES, článku 23 nařízení č. 1/2003, pokynů z roku 2006, zásad rovného zacházení a povinnosti uvést odůvodnění v rozsahu, v němž Komise neuznala existenci polehčující okolnosti týkající se její podstatně omezené účasti na kartelové dohodě a jejího nepodílení se na provádění kartelové dohody. Šestý žalobní důvod vychází z porušení článku 81 ES, článku 23 nařízení č. 1/2003 a pokynů z roku 2006 z důvodu neuznání polehčující okolnosti týkající se nedbalosti.

- 23 Vzhledem k tomu, že se první a druhý žalobní důvod týkají posouzení důkazů prokazujících účast Eni na kartelové dohodě, považuje Tribunál za užitečné zkoumat je společně.

1. K prvnímu a druhému žalobnímu důvodu, týkajícím se účasti žalobkyně na kartelové dohodě a vycházejícím z porušení článku 81 ES

- 24 Ve svém prvním žalobním důvodu žalobkyně tvrdí, že Komise protiprávně stanovila její účast na dohodě nebo jednání ve vzájemné shodě na základě její přítomnosti na technické schůzce dne 30 a 31. října 1997 v Hamburku (Německo). Svým druhým žalobním důvodem žalobkyně tvrdí protiprávnost stanovení její účasti na kartelové dohodě od 21. února 2002 do 28. dubna 2005.

K pojmům dohody a jednání ve vzájemné shodě

- 25 Podle článku 81 odst. 1 ES jsou se společným trhem neslučitelné, a proto zakázané, všechny dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu.
- 26 Aby existovala dohoda ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES, postačuje, aby dotčené podniky vyjádřily svou společnou vůli chovat se na trhu určitým způsobem (rozsudky Tribunálu ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals v. Komise, T-7/89, Recueil, s. II-1711, bod 256, a ze dne 20. března 2002, HFB a další v. Komise, T-9/99, Recueil, s. II-1487, bod 199).
- 27 Lze se domnívat, že dohoda ve smyslu čl. 81 odst. 1 ES je uzavřena, jakmile existuje shoda vůle k omezení hospodářské soutěže jako takovému, i když konkrétní prvky zamýšleného omezení jsou ještě předmětem jednání (rozsudek Tribunálu ze dne 16. června 2011, Heineken Nederland a Heineken v. Komise, T-240/07, Sb. rozh. s. II-3355, bod 45; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek HFB a další v. Komise, bod 26 výše, body 151 až 157 a 206).
- 28 Pojem se pojem jednání ve vzájemné shodě vztahuje na formy koordinace mezi podniky, která ač nedospěla až k uzavření dohody ve vlastním slova smyslu, vědomě nahrazuje rizika hospodářské soutěže praktickou spoluprací mezi podniky (rozsudky Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 115, a Hüls v. Komise, C-199/92 P, Recueil, s. I-4287, bod 158).
- 29 V tomto ohledu čl. 81 odst. 1 ES brání jakýmkoliv přímým nebo nepřímým kontaktům mezi hospodářskými subjekty, které jsou takové povahy, že buď ovlivňují tržní jednání skutečných nebo potenciálních soutěžitelů, nebo odhalují takovému soutěžiteli tržní jednání, ke kterému je dotčený hospodářský subjekt rozhodnut nebo které zamýšlí na trhu přijmout, jestliže je účelem nebo důsledkem těchto kontaktů omezení hospodářské soutěže (rozsudek Heineken Nederland a Heineken v. Komise, bod 27 výše, bod 47, viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Komise v. Anic Partecipazioni, bod 28 výše, body 116 a 117).

K zásadám hodnocení důkazů

- 30 Podle judikatury je Komise povinna předložit důkaz o protiprávních jednáních, která konstatuje, a uvést důkazy, které mohou právně dostačujícím způsobem prokázat existenci skutečností zakládajících protiprávní jednání (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 58, a rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2006, Dresdner Bank a další v. Komise, T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP a T-61/02 OP, Sb. rozh. s. II-3567, bod 59 a citovaná judikatura).
- 31 Co se týče rozsahu soudního přezkumu, podle ustálené judikatury, pokud je Tribunálu předložena žaloba na neplatnost rozhodnutí vydaného podle čl. 81 odst. 1 ES, musí Tribunál obecně provést úplný přezkum otázky, zda jsou splněny podmínky pro použití čl. 81 odst. 1 ES či nikoli (viz rozsudek Tribunálu ze dne 26. října 2000, Bayer v. Komise, T-41/96, Recueil, s. II-3383, bod 62 a citovaná judikatura).
- 32 Pakliže má soud v tomto kontextu pochybnosti, musí být tato skutečnost ku prospěchu podniku, jemuž je určeno rozhodnutí, kterým se konstatuje protiprávní jednání. Soudce tedy nemůže dospět k závěru, že Komise existenci předmětného protiprávního jednání prokázala právně dostačujícím způsobem, jestliže má o této otázce stále pochybnosti, zejména v rámci žaloby směřující ke zrušení rozhodnutí, jímž se ukládá pokuta (rozsudky Dresdner Bank a další v. Komise, bod 30 výše, bod 60, a ze dne 12. července 2011, Hitachi a další v. Komise, T-112/07, Sb. rozh. s. II-3871, bod 58).
- 33 V posledně uvedené situaci je totiž nezbytné zohlednit zásadu presumpce nevinu, jak vyplývá zejména z čl. 6 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, která je součástí základních práv, jež představují obecné zásady unijního práva. S ohledem na povahu dotčených protiprávních jednání, jakož i na povahu a stupeň přísnosti souvisejících sankcí se zásada presumpce nevinu použije zejména na řízení, která se týkají porušení pravidel hospodářské soutěže použitelných pro podniky a v rámci kterých může být rozhodnuto o pokutách nebo penále (rozsudek Hitachi a další v. Komise, bod 32 výše, bod 59; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Dresdner Bank a další v. Komise, bod 30 výše, bod 61 a citovaná judikatura).
- 34 Komise tedy musí předložit přesné a shodující se důkazy, aby prokázala existenci protiprávního jednání. Nicméně je třeba zdůraznit, že není nutné, aby každý z důkazů předložených Komisí odpovídal těmto kritériím se zřetelem na každý prvek protiprávního jednání. Stačí, aby tomuto požadavku odpovídal soubor nepřímých důkazů, kterého se orgán odvolává, posuzovaný jako celek (viz rozsudek Dresdner Bank a další v. Komise, bod 30 výše, body 62 a 63, a citovaná judikatura).
- 35 Nepřímé důkazy, kterých se Komise v napadeném rozhodnutí dovolává, aby prokázala porušení čl. 81 odst. 1 ES podnikem, musí být posuzovány nikoliv izolovaně, ale jako celek (viz rozsudek Tribunálu 8. července 2008, BPB v. Komise, T-53/03, Sb. rozh. s. II-1333, bod 185 a citovaná judikatura).
- 36 Rovněž je třeba podotknout, že Komise je v praxi často povinna prokázat existenci protiprávního jednání za podmínek, které jsou pro plnění této úlohy nepříznivé, pokud od doby vzniku skutečností zakládajících protiprávní jednání, mohlo uplynout několik let a pokud vícero vyšetřovaných podniků s Komisí aktivně nespolupracovalo. Komisi sice nevyhnutně přísluší prokázat, že protiprávní dohoda o stanovení cen byla uzavřena, bylo by však přehnané požadovat, aby mimoto podala důkaz o specifickém mechanismu, kterým mělo být tohoto cíle dosaženo. Pro podnik, který je odpovědný za protiprávní jednání, by totiž bylo příliš jednoduché vyhnout se jakékoli sankci, pokud by mohl argumentovat nejasnou povahou informací uvedených ve vztahu k fungování protiprávní dohody i přesto, že jsou existence dohody a její protisoutěžní cíl dostatečně prokázány. Podniky se v takové situaci mohou účinně bránit, pokud mají příležitost vyjádřit se ke všem důkazům uvedeným proti nim Komisí (rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, JFE Engineering a další v. Komise, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh. s. II-2501, bod 203).

- 37 Pokud jde totiž o důkazy, které mohou být uplatněny k prokázání porušení článku 81 ES, v unijním právu platí zásada volného hodnocení důkazů (rozsudky Tribunálu ze dne 8. července 2004, *Dalmine v. Komise*, T-50/00, Sb. rozh. s. II-2395, bod 72, a *Hitachi a další v. Komise*, bod 32 výše, bod 64).
- 38 Pokud jde o důkazní hodnotu různých důkazů, jediným kritériem pro hodnocení předložených důkazů je jejich hodnověrnost (rozsudek *Dalmine v. Komise*, bod 37 výše, bod 72).
- 39 Podle obecných pravidel v oblasti dokazování závisí hodnověrnost, a tedy důkazní hodnota dokumentu na jeho původu, okolnostech jeho vypracování, osobě, které je určen a jeho obsahu (rozsudky Tribunálu ze dne 15. března 2000, *Cimenteries CBR a další v. Komise*, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, body 1053 a 1838, a *Hitachi a další v. Komise*, bod 32 výše, bod 70).
- 40 Pokud se Komise pro učinění závěru o existenci protiprávního jednání opírá pouze o chování podniků na trhu, stačí, aby tyto podniky prokázaly existenci okolností, které poskytují jiné vysvětlení skutkového stavu zjištěného Komisí a umožňují tak nahradit vysvětlení skutkového stavu, které Komise použila k závěru, že došlo k porušení unijních pravidel hospodářské soutěže jiným přijatelným vysvětlením skutkového stavu (v tomto smyslu viz rozsudek *JFE Engineering a další v. Komise*, bod 36 výše, bod 186).
- 41 Naproti tomu v případě, že Komise vycházela z listinných důkazů, musejí dotyčné podniky předložit nejen pouhou přesvědčivou alternativu k tezi Komise, nýbrž tvrdit nedostatečnost důkazů použitých v napadeném rozhodnutí k prokázání existence protiprávního jednání (rozsudek *JFE Engineering a další v. Komise*, bod 36 výše, bod 187). Takové podání důkazů neporušuje zásadu presumpci nevinny (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 1999, *Montecatini v. Komise*, C-235/92 P, Recueil, s. I-4539, bod 181).
- 42 Jelikož jsou zákaz účasti na protisoutěžních praktikách a dohodách, jakož i sankce, které mohou pachatele postihnout, obecně známé, je obvyklé, že činnosti, se kterými jsou tyto praktiky a dohody spojeny, se odehrávají tajně, že setkání se konají tajně a že související dokumentace je omezena na minimum. Od Komise tedy nelze vyžadovat, aby předložila písemnosti výslovně prokazující navázání kontaktu mezi dotčenými hospodářskými subjekty. I když Komise objeví takové písemnosti, jsou obvykle útržkovité a rozptýlené, takže se často ukazuje jako nezbytné rekonstruovat některé podrobnosti dedukcemi. Existenci protisoutěžního jednání nebo protisoutěžní dohody lze tedy dovodit z určitého počtu shod okolností a indicií, které, jsou-li nahlíženy vcelku, mohou při neexistenci jiného soudržného vysvětlení představovat důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, *Aalborg Portland a další v. Komise*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, body 55 až 57; viz rozsudek *Dresdner Bank a další v. Komise*, bod 30 výše, body 64 a 65, a citovaná judikatura).
- 43 Při posouzení důkazní hodnoty listinných důkazů je třeba přiznat velký význam okolnosti, že dokument byl vyhotoven v bezprostřední souvislosti se skutkovými okolnostmi (rozsudky Tribunálu ze dne 11. března 1999, *Ensidesa v. Komise*, T-157/94, Recueil, s. II-707, bod 312, a ze dne 16. prosince 2003, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied a Technische Unie v. Komise*, T-5/00 a T-6/00, Recueil, s. II-5761, bod 181) nebo přímým svědkem těchto okolností (rozsudek *JFE Engineering a další v. Komise*, bod 36 výše, bod 207).
- 44 Chybějící datum nebo podpis dokumentu nebo skutečnost, že je špatně napsán, mu neodebírají celou důkazní sílu, zvláště pokud jeho původ, pravděpodobné datum a jeho obsah mohou být určeny z dostatečnou jistotou (rozsudek Tribunálu ze dne 13. prosince 2006, *FNCBV v. Komise*, T-217/03 a T-245/03, Sb. rozh. s. II-4987, bod 124; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 10. března 1992, *Shell v. Komise*, T-11/89, Recueil, s. II-757, bod 86).

- 45 Ze zásady volného hodnocení důkazů vyplývá, že i v případě, že neexistence listinných důkazů může být v rámci celkového posouzení souboru nepřímých důkazů uplatněných Komisí relevantní, nemá sama o sobě za následek, že je dotyčný podnik schopen zpochybnit tvrzení Komise předložením alternativního vysvětlení skutkového stavu. Tak je tomu pouze v případě, kdy důkazy předložené Komisí neumožňují prokázat existenci protiprávního jednání jednoznačně a vyžadují výklad (rozsudek Hitachi a další v. Komise, bod 32 výše, bod 65; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 12. září 2007, Coats Holdings a Coats v. Komise, T-36/05, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 74).
- 46 Kromě toho žádné ustanovení ani žádná obecná zásada unijního práva Komisi nezakazuje, aby vůči podniku použila prohlášení jiných podniků, kterým vytyká účast na kartelové dohodě. Kdyby tomu tak nebylo, bylo by důkazní břemeno Komise spočívající v prokázání jednání porušujícího články 81 a 82 ES neunesitelné a neslučitelné s úlohou dohledu nad řádným uplatňováním těchto ustanovení, která je Komisi svěřena (rozsudky JFE Engineering a další v. Komise, bod 36 výše, bod 192, a Hitachi a další v. Komise, bod 32 výše, bod 67).
- 47 Pokud jde o prohlášení, zvláště vysokou důkazní hodnotu je možné přiznat těm, která jsou zaprvé hodnověrná, zadruhé byla učiněna jménem podniku, zatřetí je učinila osoba vázaná služební povinností jednat v zájmu tohoto podniku, začtvrté nejsou v zájmu osoby, která je učinila, zapáté pochází od přímého svědka okolností, které jsou v těchto prohlášeních vylíčeny, a zašesté byla poskytnuta písemně, rozhodným způsobem a po zralé úvaze (rozsudek Hitachi a další v. Komise, bod 32 výše, bod 71; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek JFE Engineering a další v. Komise, bod 36 výše, body 205 až 210).
- 48 Nicméně prohlášení podniku, kterému je vytykána účast na kartelové dohodě, jehož správnost je popírána několika ostatními dotyčnými podniky, nemůže být považováno za dostatečný důkaz existence protiprávního jednání spáchaného těmito podniky, aniž je podpořeno jinými důkazními materiály, a rozumí se, že vyžadovaný stupeň potvrzení může být nižší s ohledem na hodnověrnost dotčených prohlášení (rozsudky JFE Engineering a další v. Komise, bod 36 výše, body 219 a 220, a Hitachi a další v. Komise, bod 32 výše, bod 68).
- 49 Mimoto, ačkoli je vzhledem k možnosti, že hlavní účastníci protiprávní kartelové dohody budou mít tendenci zmenšovat význam svého příspěví k protiprávnímu jednání a zvyšovat význam takového příspěví ostatních účastníků, obecně namísto určitá nedůvěra k dobrovolným výpovědím těchto účastníků, nic to nemění na skutečnosti, že požadování výhody na základě oznámení o spolupráci z roku 2002 za účelem získání osvobození od pokuty nebo jejího snížení nutně nevede k podnětu předložit zkreslené důkazy o účasti dalších účastníků kartelové dohody. Jakákoliv snaha uvést Komisi v omyl by totiž mohla zpochybnit upřímnost a úplnost spolupráce žadatele, a tím ohrozit možnost, že získá úplnou výhodu z příslušného oznámení o spolupráci z roku 2002 (rozsudek Hitachi a další v. Komise, bod 32 výše, bod 72; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Tribunálu ze dne 16. listopadu 2006, Peróxidos Orgánicos v. Komise, T-120/04, Sb. rozh. s. II-4441, bod 70).
- 50 Zvláště je třeba mít za to, že skutečnost, že osoba přizná, že se dopustila protiprávního jednání, čímž přizná existenci skutečností, které jdou nad rámec skutečností, které mohly být přímo dovozeny z předmětných dokumentů, a *priori* znamená, že se tato osoba – neexistují-li zvláštní okolnosti, které by mohly svědčit o opaku – rozhodla mluvit pravdu. Dále musejí být prohlášení, která jsou v rozporu se zájmy prohlašujícího, v zásadě považována za zvláště věrohodné důkazní materiály (rozsudky JFE Engineering a další v. Komise, bod 36 výše, body 211 a 212; ze dne 26. dubna 2007, Bolloré a další v. Komise, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, Sb. rozh. s. II-947, bod 166, a ze dne 8. července 2008, Lafarge v. Komise, T-54/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 59).
- 51 Výše citovaná judikatura je obdobně použitelná na článek 53 Dohody o EHP.

K popisu hlavní části protiprávního jednání v napadeném rozhodnutí

52 Nejprve je třeba připomenout, že se Komise v druhém bodě odůvodnění napadeného rozhodnutí, nazvaném „Shrnutí protiprávního jednání“, domnívala, že se osoby, jimž je toto rozhodnutí určeno, podílely na jediném, komplexním a trvajícím porušování článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP. Hlavní část tohoto protiprávního jednání spočívala „v dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen a výměny a vyzrazování citlivých obchodních informací“, týkajících se parafinových vosků. Tato hlavní část byla jedinou složkou protiprávního jednání, které se žalobkyně podle napadeného rozhodnutí účastnila.

53 V napadeném rozhodnutí, v bodě 4.1, nazvaném „Základní zásady a fungování kartelové dohody“, Komise popsala v bodech 106 a následujících odůvodnění uvedeného rozhodnutí hlavní část protiprávního jednání takto:

„[...]

(106) Technické schůzky byly vždy rozděleny do dvou částí: úvodní diskuse o technických otázkách, následovaná diskusí protisoutěžní povahy týkajícími se, mimo jiné, stanovení cen, rozdělení trhů a zákazníků (v některých případech), jakož i výměny a vyzrazování důvěrných obchodních informací, jako jsou současné a budoucí cenové politiky, zákazníci, výrobní kapacity a objemy tržeb.

(107) Diskuse týkající se cen a potenciálního zvýšení cen se obvykle konaly na konci technických schůzek. Obvykle Sasol analyzovala diskuse týkající se ceny, pak však byly ceny a cenové strategie diskutovány všemi účastníky formou vyjádření všech zúčastněných [...] Diskuse se týkaly jak zvyšování cen a indikativních cen pro jednotlivé zákazníky a obecného zvyšování cen, jakož i minimálních cen a indikativních cen pro celý trh [...] Zvyšování cen bylo obvykle dohodnuto v absolutních číslech a nikoli v procentech (například 60 [eur] za tunu pro plně rafinované parafinové vosky) [...] Minimální ceny nebyly dohodnuty pouze tehdy, když existovala dohoda o zvýšení cen, ale i v případě, kdy zvýšení cen nebylo uskutečnitelné (např. v období poklesu cen) [...]

[...]

(109) Zástupci podniků si mimoto vyměňovali citlivé obchodní informace a vyzrazovali svou obecnou strategii [...]

(110) Podniky byly, s výjimkou MOL, zastoupeny zástupci, kteří měli pravomoc určit cenovou strategii svého podniku a stanovit ceny pro jednotlivé zákazníky. [...]

(111) Během většiny technických jednání se diskuse o cenách týkaly parafinových vosků obecně [...] a zřídka pouze konkrétních druhů parafinových vosků (jako plně rafinovaných parafinových vosků, polorafinovaných parafinových vosků, voskových směsí a speciálních vosků, pevných parafinových vosků nebo vosků ošetřených hydrofinišem). Kromě toho bylo všem podnikům jasné, že se ceny všech druhů parafinových vosků zvýší o stejnou částku nebo o stejné procento [...]

[...]

(113) Výsledek technických schůzek byl zpravidla proveden oznámením zvýšení cen zákazníkům nebo zrušením stávajících cenových schémat [...] Ojedinelé případy podvodů nebo neuskutečnění byly probrány na následujících schůzkách [viz například body (149) a (157) odůvodnění]. Zpravidla se jedna ze zastoupených společností chopila iniciativy a začala zvyšovat své ceny. Obvykle se jednalo o společnost Sasol, která však někdy požádala jiného účastníka, aby začal. Krátce poté,

co podnik zákazníkům oznámil svůj úmysl zvýšit ceny, reagovali na pohyb další dodavatelé a také oznámili zvýšení ceny [...] Osoby zastupující podniky na technických schůzkách informovaly druhé o krocích učiněných k provedení výsledků technických schůzek. Tyto informace byly předávány ústně [...] nebo zasláním kopie oznámení o zvýšení cen nebo zrušení dotyčných cen jednomu nebo všem dalším [zúčastněným] podnikům. Komise totiž zjistila, že taková oznámení byla mezi účastníky vyměňována. Byl zjištěn vzorek asi 150 dopisů tohoto druhu, které byly vyměňovány po dobu šesti týdnů po technických schůzkách [...] Rovněž bylo prohlášeno, že podle dohody zastoupené podniky neměly využívat uplatnění dohodnutého zvýšení ceny ke zvýšení vlastního tržního podílu [...] Toto prohlášení nebylo zpochybněno v odpovědích na oznámení námitek.“

- 54 Pod nadpisem „4.2 Podrobné informace o technických schůzkách“, Komise nejprve předložila shrnující tabulku uvádějící místo a datum technických schůzek, jakož i přítomné podniky (bod 124 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Poté zkoumala dostupné důkazy pro každou z technických schůzek (body 126 až 177 odůvodnění napadeného rozhodnutí).
- 55 Pod nadpisem „5.3 Povaha projednávaného porušení“, Komise uvedla zásady platné pro označení za protiprávní jednání, použitelné v projednávaném případě:

„5.3.1. Zásady

[...]

- (205) [V] případě komplexního protiprávního jednání trvajícího dlouhou dobu není nezbytné, aby je Komise označila za dohodu nebo jednání ve vzájemné shodě. Pojmy dohoda nebo jednání ve vzájemné shodě jsou vágní a mohou se překrývat. Protisoutěžní chování se mohlo snadno čas od času měnit nebo jeho mechanismy mohly být upraveny nebo zesíleny, aby se zohlednil vývoj situace. Takové rozlišování se totiž dokonce může ukázat nemožným, jelikož protiprávní jednání může mít současně charakteristiky každé formy zakázaného jednání, zatímco, posuzováno izolovaně, by některé z jeho projevů mohly být definovány tak, že spadají do jedné formy, spíše než do formy jiné. Bylo by však analyticky umělé dále dělit to, co jasně představuje provádění jednání majících jediný celkový cíl, na různé formy protiprávních jednání. Jedna kartelová dohoda tak může zároveň představovat zároveň dohodu i jednání ve vzájemné shodě. Článek 81 [ES] nestanoví zvláštní kvalifikaci pro komplexní protiprávní jednání typu, který je popsán v tomto rozhodnutí [...]
- (206) Za okolností, kdy mnoho členů kartelové dohody a jejich protisoutěžní chování může být v průběhu doby označeno za dohodu nebo jednání ve vzájemné shodě (komplexní protiprávní jednání), nemusí Komise provést přesné hodnocení toho, do které kategorie každý typ chování patří.“
- 56 Poté, v témže bodě napadeného rozhodnutí, Komise popsala obsah protiprávního jednání takto:

„5.3.2 Použití

(210) Na základě skutečností popsanych v kapitole 4 tohoto rozhodnutí bylo prokázáno, že se všechny podniky, kterých se týká toto řízení, účastnily koluzních činností týkajících se parafinových vosků a, co se týče společností uvedených v bodě 2 odůvodnění, parafinového gáče, [...] a že se pravidelně účastnily schůzek, během nichž byly projednávány následující záležitosti:

- 1) stanovení ceny [;]
- 2) [...] rozdělení zákazníků nebo rozdělení trhů [;]

- 3) vyzrazení a výměna obchodně citlivých informací, zvláště o zákaznicích, cenových tarifech, výrobních kapacitách a objemech tržeb [...]

5.3.2.2. Stanovení cen

(240) Body (98), (107), (126), (128), (131), (133), (135), (137), (139), (140), (142), (145), (147), (149), (152), (153), (156), (157), (163), (168), (174), (176) a (177) odůvodnění ukazují, že dotčené podniky stanovily minimální tarify a dohodly se na zvýšeních cen („stanovení ceny“).

(241) ExxonMobil, Repsol, Sasol a Shell potvrdily existenci praktik stanovení ceny [viz bod 107 odůvodnění] a znovu tuto informaci potvrdily na jednání, jakož i ve své písemné odpovědi na oznámení námitek.“

- 57 Komise dospěla k závěru o účasti Eni na kartelové dohodě v bodě 298 odůvodnění napadeného rozhodnutí takto:

„Jak bylo ukázáno v kapitole 4, Eni se účastnila jedné schůzky v roce 1997 a jedenácti schůzek od února 2002 do února 2005. Schůzka z roku 1997 (viz bod 145 odůvodnění) umožnila dojít k dohodě o cenách ve smyslu článku 81 [ES] a článku 53 dohody o EHP. Pokud jde o schůzky po únoru 2002 [viz body (165) až (178) odůvodnění], Komise došla ve světle dostupných důkazů a po obecném popisu obvyklé struktury technických schůzek k závěru, že Eni byla přítomna, podílela se a přispívala ke stanovení ceny a výměně citlivých informací. Jelikož se Eni po roce 2002 zúčastnila jedenácti schůzek ze třinácti, domnívá se Komise, že Eni věděla o protisoutěžním cíli a opatřeních přijatých na technických schůzkách, nebo o nich vědět musela. Ačkoli neexistuje žádný důkaz, že se Eni účastnila schůzek dne 14. a 15. ledna 2004 a 11. a 12. května 2004, Komise se domnívá, že je pro období od 21. a 22. února 2002 do 28. dubna 2005 prokázána trvalá účast Eni na protiprávním jednání [...] Komise se zvláště domnívá, že události popsané v bodě (165) odůvodnění ukazují, že Eni zohlednila získané informace o chování svých konkurentů na trhu, upravila své vlastní chování a přijala opatření k provedení. Tuto situaci lze označit za jednání ve vzájemné shodě.“

K účasti Eni na kartelové dohodě z důvodu její přítomnosti na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997

- 58 Žalobkyně uvádí, že Komise nemohla platně konstatovat její účast na kartelové dohodě na základě její přítomnosti na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997. Její přítomnost je totiž údajně vysvětlena návštěvou jejího zástupce v Hamburku z důvodu legitimních jednání se společností Sasol. Kromě toho se uvedený zástupce distancoval od protisoutěžního obsahu dotčené technické schůzky.

Zkoumání důkazů

- 59 V bodě 145 odůvodnění napadeného rozhodnutí, týkajícím se technické schůzky ze dne 30. a 31. října 1997, Komise vycházela ze zápisu ze schůzky „Blauer Salon“, obsahujícího tyto údaje:

.	„Datum	Zvýšení	Cena min.
√ SCHS, D	.	.	.
√ Dea, D	.	.	.
√ SRS-Tuda, D	.	.	.
√ MOL, HU	1.1.	.	.
√ Total, F	1.1.	10,- DEM	120 DEM

Mobil-Bp, F	.	.	.
√ Repsol, E	.	.	.
√ Agip, I	1.1.	10 DEM“	.

60 Sasol prohlásila, že z tohoto zápisu vyplývá, že se všichni účastníci zavázali zvýšit cenu o 10 až 12 německých marek (DEM) za 100 kg, že si Total a Agip přály zvýšit ceny o 10 DEM a že to mělo vést k minimální ceně 120 DEM za 100 kg, přinejmenším pro Total.

61 Úrovně a data zvýšení jsou zcela potvrzeny dvěma poznámkami týkajícími se této schůzky, nalezenými v prostorách MOL.

62 Komise došla v bodě 145 odůvodnění napadeného rozhodnutí, na základě těchto dokumentů a prohlášení podniků, která je vysvětlovala, k tomuto závěru:

„[Z]účastněné podniky se dohodly na strategii k harmonizaci a zvýšení cen. Poznámka se týká jak parafinových vosků, tak i parafinového gáče. Kromě toho poznámka [MOL] uvádí, že si podniky vyměňovaly informace o zachování cen a obecné cenové strategii.“

63 V tomto ohledu je zaprvé třeba uvést, že Sasol a Repsol prohlásily, že technická schůzka ze dne 30. a 31. října 1997 měla protisoutěžní obsah. Kromě toho Sasol rovněž přistoupila k výkladu dokumentů nalezených Komisí a zejména uvedla, že se všichni účastníci zavázali zvýšit ceny (viz bod 0 výše). Tato prohlášení byla učiněna osobami, které se účastnily technických schůzek, po zralé úvaze, a svědčí rovněž proti podnikům, v jejichž jménu byla učiněna. Jsou tak ve smyslu judikatury uvedené v bodě 47 výše, zvláště důvěryhodná.

64 Zadruhé je třeba uvést, že obsah diskusí vedených na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997 je zvláště dobře zdokumentován poznámkami MOL a zápisem schůzky „Blauer Salon“ vyhotoveným Sasol. Je třeba dodat, že, jak Komise konstatovala v bodě 215 odůvodnění napadeného rozhodnutí, poznámky MOL byly vyhotoveny v průběhu schůzek osobou, která se jich zúčastnila, a obsah těchto poznámek je strukturován a poměrně podrobný. Důkazní hodnota těchto poznámek je tudíž velmi velká. Pokud jde o zápisy ze schůzek „Blauer Salon“ vyhotovených Sasol, jedná se o dokumenty z období, ve kterém nastaly skutkové okolnosti, a které byly sepsány *in tempore non suspecto*, totiž krátce po každé technické schůzce. I v případě, že osoba, která je sepsala, nebyla účastna technických schůzek, vycházela z informací získané od účastníka. To znamená, že důkazní hodnota těchto zápisů je rovněž vysoká.

65 Tribunál tudíž dochází k závěru, že všechny důkazy předložené Komisí v bodě 145 odůvodnění napadeného rozhodnutí umožňují potvrdit, že účastníci na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997 skutečně dohodli zvýšení cen.

K přítomnosti Eni na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997 a otázce jejího distancování se

66 Žalobkyně nepopírá, že se její zástupce, pan DS, zúčastnil technické schůzky dne 30. a 31. října 1997.

67 Uvádí však, že přítomnost pana DS na této technické schůzce byla náhodná. Po dvoustranné schůzce se zástupcem Sasol, zákazníkem Eni, jej totiž zástupce Sasol pozval, aby se připojil rovněž ke schůzce pořádané Sasol ve větším měřítku, s ostatními evropskými výrobci parafínu.

68 Žalobkyně se mimoto údajně distancovala od protisoutěžního obsahu dotčené technické schůzky. Jelikož pana DS údajně nezajímaly otázky spojené s používanými cenami a nabízeným množstvím, neúčastnil se debaty, avšak zůstal až do konce schůzky z pouhé zdvořilosti vůči Sasol. Nicméně však

již od počátku svým partnerům ze Sasol oznámil, že Eni ani on sám nemají o takové schůzky zájem, jak vyplývá z jeho prohlášení. Skutečnost, že Sasol jeho distancování se pochopila je údajně prokázána skutečností, že Eni nebyla až do 21. února 2002 pozvána na pozdější technické schůzky. Kromě toho Eni údajně dne 12. června 1998 vypověděla své přidružení k odvětvové asociaci European Wax Federation (EWF).

- 69 Podle judikatury, pokud jde o dohody protisoutěžní povahy, ke kterým dojde, jak tomu je v projednávané věci, během schůzek konkurenčních podniků, k porušení čl. 81 odst. 1 ES dochází, jestliže tyto schůzky mají za cíl omezit, vyloučit nebo narušit hospodářskou soutěž, a směřují tak k umělému organizování fungování trhu. V takovém případě k tomu, aby Komise prokázala účast uvedeného podniku na kartelové dohodě, postačuje, aby prokázala, že se dotýčný podnik účastnil schůzek, na nichž byly uzavřeny dohody protisoutěžní povahy. Pokud je účast na takových schůzkách prokázána, přísluší tomuto podniku, aby předložil údaje prokazující, že se zmíněných schůzek neúčastnil s žádným protisoutěžním záměrem, a to tak, že prokáže, že svým soutěžitelům sdělil, že jeho účast na těchto schůzkách měla odlišnou povahu než jejich (rozsudky Soudního dvora Aalborg Portland a další v. Komise, bod 29 výše, bod 81, a ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, C-403/04 P a C-405/04 P, Sb. rozh. s. I-729, bod 47).
- 70 Důvodem tohoto pravidla je skutečnost, že tím, že se podnik účastnil uvedené schůzky, aniž se veřejně distancoval od jejího obsahu, vede ostatní účastníky k domněnání, že souhlasí s výsledkem setkání a že se jím bude řídit (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 42 výše, bod 82, a Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, bod 69 výše, bod 48).
- 71 Je třeba uvést, že jak poznámky MOL, tak i zápis ze schůzky „Blauer Salon“ vyhotovený Sasol zmiňují Eni v rozsahu, v němž je v nich uvedeno jak jméno společnosti Agip, dceřiné společnosti Eni činné v oblasti výroby parafinových vosků, tak i opatření na zvýšení ceny plánované společností Agip (podle poznámky MOL, 100 DEM za tunu, a podle zápisu ze schůzky „Blauer Salon“, 10 DEM za 100 kg), jakož i předpokládané datum zvýšení ceny (1. ledna 1998). Soulad poznámek v těchto podrobnostech bez jakýchkoli pochyb prokazuje, že zástupce Eni skutečně oznámil opatření a datum zvýšení ceny svých výrobků odpovídajících parafinovým voskům, stejně jako zástupci ostatních podniků přítomných na této technické schůzce. Toto konstatování je ještě potvrzeno prohlášením Sasol, podle kterého výklad tabulek obsažených v dotčených dokumentech je, že se všichni účastníci zavázali zvýšit ceny o 10 až 12 DEM za 100 kg (viz bod 60 výše).
- 72 Kromě toho žalobkyně tvrdí, že se pan DS vůči zástupcům Sasol omezil na oznámení svého nezájmu. Uvedení dotčeného opatření a data zvýšení ceny plánovaného ze strany Eni v těchto dvou poznámkách, vyhotovených nezávisle dvěma podniky, a popisujících obsah diskusí na uvedené technické schůzce, ukazuje, že se ostatní účastníci domnívali, že se Eni připojila ke konkurenčním dohodám. Proto musí být argument žalobkyně, podle kterého se veřejně distancovala od protisoutěžního obsahu této technické schůzky, zamítnut.

Závěr k účasti žalobkyně na kartelové dohodě ve dnech 30. a 31. října 1997

- 73 Na základě předcházející analýzy je třeba konstatovat, že se žalobkyně ve dnech 30. a 31. října 1997 účastnila technické schůzky, jejíž obsah spadá do hlavní části protiprávního jednání, totiž dohody nebo jednání ve vzájemné shodě týkající se stanovení cen a výměny a zpřístupňování citlivých obchodních informací o parafinových voscích. Kromě přímých důkazů prokazujících účast žalobkyně na dohodách týkajících se stanovení cen parafinových vosků, je třeba konstatovat, že se veřejně nedistancovala od protisoutěžního obsahu uvedené technické schůzky. Proto Komise právem stanovila, že se žalobkyně ve dnech 30. a 31. října 1997 účastnila první části protiprávního jednání.
- 74 Ostatní argumenty žalobkyně nemohou tento závěr zpochybnit.

- 75 Pokud jde o nezávání žalobkyně ze strany Sasol na pozdější technické schůzky a výpověď přidružení žalobkyně k EWF, stačí uvést, že skutečnost, že Eni nebyla pozvána na pozdější technické schůzky, byla v napadeném rozhodnutí správně zohledněna stanovením dobou trvání účasti na protiprávním jednání. Komise se totiž omezila na konstatování, že se Eni účastnila kartelové dohody ve dnech 30. a 31. října 1997, aniž připojila dodatečné období po dotčené schůzce.
- 76 Stejně platí, pokud jde o argument žalobkyně, podle kterého se Komise zmýlila, co se týče opatření, kterým zvýšila své ceny po technické schůzce konané dne 30. a 31. října 1997. Vzhledem k tomu, že účast Eni na kartelové dohodě nebyla konstatována pro období od 1. listopadu 1997 do 20. února 2002, nemohou mít argumenty týkající se zvýšení cen ze strany Eni dne 1. ledna 1998 vliv na platnost konstatování její účasti na kartelové dohodě dne 30. a 31. října 1997, jasně potvrzené důkazy, které má Komise k dispozici.
- 77 Konečně nemohou obstát ani argumenty žalobkyně týkající se chybného konstatování její účasti na trvající dohodě nebo trvajícím jednání ve vzájemné shodě na základě její přítomnosti na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997. Přídavné jméno „trvající“ je totiž použito v článku 1 napadeného rozhodnutí z důvodu stanovení delších období účasti na protiprávním jednání, na základě pravidelné přítomnosti obviněných podniků na technických schůzkách. V případě Eni, je její účast na trvající dohodě nebo trvajícím jednání ve vzájemné shodě konstatována pro období od 21. února 2002 do 28. dubna 2005. Naproti tomu Komise mohla platně konstatovat účast Eni na kartelové dohodě ve dnech 30. a 31. října 1997 na základě přímých důkazů týkajících se dotyčné technické schůzky, aniž by musela shromáždit poznatky spadající do pojmu trvajícího protiprávního jednání.
- 78 Vzhledem ke všem předcházejícím úvahám je třeba potvrdit konstatování Komise, podle kterého se žalobkyně účastnila protiprávního jednání ve dnech 30. a 31. října 1997.

K účasti Eni na protiprávním jednání od 21. února 2002 do 28. dubna 2005

- 79 Žalobkyně uznává, že se účastnila deseti technických schůzek od 21. února 2002 do 28. dubna 2005. Domnívá se však, že Komise nemohla, pokud jde o její přítomnost na těchto deseti technických schůzkách, platně dojít k závěru, že se Eni podílela na dohodě nebo jednání ve vzájemné shodě majících za cíl stanovit ceny (první část) nebo výměně citlivých informací (druhá část).

K neexistenci účasti Eni na dohodě nebo jednání ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafinových vosků

– Zkoumání důkazů

- 80 Žalobkyně tvrdí, že Komise neprokázala její účast na dohodě nebo jednání ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafinových vosků.
- 81 Zaprvé je třeba uvést, že Komise má důkazy prokazující, že během technických schůzek byla obecně vedena přinejmenším diskuse o cenách.
- 82 Zvláště podle prohlášení Sasol ze dne 12. května 2005 technické schůzky obvykle vedly ke koluzní činnosti, jelikož na nich byla diskutována zvýšení a snížení cen parafinových vosků a byly vyměňovány informace o brutto cenách a plánech v oblasti výrobních kapacit.
- 83 Podle prohlášení Repsol ze dne 19. května 2005 byla součástí technických schůzek diskuse o výši cen parafinových vosků uplatňovaných účastníky.

- 84 Shell prohlásila, že všechny technické schůzky se týkaly stanovení cen. Podle jejího prohlášení ze dne 14. června 2006 přinejmenším od roku 1999, kdy se její zástupce, který podal svědectví, začal účastnit technických schůzek, nebylo o cenách parafinových vosků nikdy rozhodnuto jednostranně, ale vždy byly soutěžiteli dohodnuty během technických schůzek.
- 85 Kromě toho tytéž podniky rovněž uvedly ve stejných prohlášeních, že na několika technických schůzkách se účastníci ve skutečnosti dohodli na minimálních cenách nebo zvyšování cen, a někdy i na opatřeních ke zvýšení cen.
- 86 Tato prohlášení, na která Komise ostatně odkázala v bodech 107 a 113 odůvodnění napadeného rozhodnutí, byla učiněna na základě svědectví osob, které se účastnily technických schůzek, po zralé úvaze a z protiprávního jednání viní i společnosti, jejichž jménem byla podána. Kromě toho se tato prohlášení v obecných rysech shodují s popisem protiprávního jednání, což dále posiluje jejich hodnověrnost. Ve smyslu judikatury uvedené v bodě 47 výše, a na rozdíl od tvrzení žalobkyně, jsou tedy zvláště spolehlivá.
- 87 Mimoto je třeba zdůraznit, že v prohlášeních uvedených v bodech 82 až 84 výše, jakož i v jiných prohlášeních, na která odkazují body 107, 109, 111 a 113 odůvodnění napadeného rozhodnutí a z nichž byly Komisí předloženy výňatky v odpovědi na písemnou otázku Tribunálu, bylo poukázáno na přítomnost Eni na dotčených technických schůzkách a na účast jejího zástupce na diskusích, které tam byly vedeny.
- 88 Žalobkyně však uvádí, že Komise v prohlášení Shell ze dne 14. června 2006 nezohlednila pasáž, podle které „pokud jde o ceny dohodnuté na technické schůzce, [pan S.] neví, zda Eni a Repsol, které během technických schůzek hrály spíše pasivní roli, souhlasily s datem a částkou dohodnutými pro zvýšení ceny.“ Žalobkyně z toho dovozuje, že neexistuje důkaz toho, že dodržela dohody, jež byly uzavřeny na technických schůzkách.
- 89 Je třeba poznamenat, že v tomtéž prohlášení Shell uvádí mezi podniky, které se dohodly na zvyšování cen a minimálních cenách, rovněž společnost Eni. Toto prohlášení upřesňuje, že MOL, Repsol a Eni v návaznosti na technické schůzky neposlaly svým zákazníkům dopisy týkající se zvýšení cen, ale zvýšení cen spíše oznámily ústně.
- 90 Toto prohlášení je proto součástí souboru důkazů prokazujících účast Eni na kartelové dohodě a zvláště na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafinových vosků. Nejistota pana S. ze společnosti Shell, pokud jde o způsoby provedení dohod společností Eni totiž nemůže snížit důkazní hodnotu jiných tvrzení, která se týkají právě účasti Eni na takových dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě.
- 91 Z druhého je třeba konstatovat, že prohlášení uvedená v bodech 82 až 84 výše jsou podpořena písemnými poznámkami, které byly vyhotoveny během technických schůzek a které Komise objevila při kontrolách a k nimž měla žalobkyně během správního řízení přístup, a jejichž část je citována zejména v bodech 165 a 177 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Pokud jde o poznámku Eni citovanou v bodě 165 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jde o dokument, který byl vyhotoven v době protiprávního jednání a *in tempore non suspecto*, tedy po technické schůzce, na kterou odkazuje. Důkazní hodnota této poznámky je proto vysoká. Poznámka MOL citovaná v bodě 177 odůvodnění napadeného rozhodnutí je ručně psaná poznámka vyhotovená během schůzek osobou, která se jich zúčastnila a má strukturovaný a relativně podrobný obsah. Její důkazní hodnota je proto velmi vysoká.

92 Zprvé, pokud jde o obsah poznámky Eni týkající se technické schůzky ze dne 21. a 22. února 2002, Komise v bodě 165 odůvodnění napadeného rozhodnutí citovala tuto pasáž:

„Schůzka, která se uskutečnila ve velmi transparentním prostředí, potvrdilo – i při zohlednění rozdílů jednotlivých trhů a rozdílných strategií v souvislosti s výrobky a trhem – možnost zvýšit příjmy v souladu s činnostmi, které jsme již přijali. V důsledku toho můžeme pokračovat v probíhajících činnostech týkajících se revize smluvních rámců a souvisejících cen, které přirozeně zahrnují naše hlavní zákazníky a distributory parafínu.“

93 Podle napadeného rozhodnutí obsah této poznámky prokazuje, že se diskuse týkaly úrovně cen parafinových vosků.

94 Tento výklad je třeba potvrdit. Skutečnost, že se v poznámce Eni zmiňuje revize cen jako postup, ve kterém je třeba pokračovat ve světle diskusí vedených na schůzce, totiž ukazuje, že si tam účastníci vyměňovali informace o cenách. To potvrzuje i prohlášení společnosti Shell ze dne 30. března 2005, v němž byla dotčená technická schůzka zařazena na seznam nazvaný „Přehled schůzek a sdělení týkající se cen“.

95 Žalobkyně tvrdí, že její dotčená poznámka konkrétně prokazuje, že vymezila svou obchodní strategii nezávisle na technických schůzkách. Jak totiž vyplývá z poslední části výňatku citovaného v bodě 92 výše, svou obchodní strategii se žalobkyně rozhodla změnit ještě dříve, než navázala i ten nejmenší kontakt se svými evropskými konkurenty.

96 Tribunál se domnívá, že tento výklad není z hlediska znění dotčeného výňatku přijatelný.

97 To, že Eni potvrdila možnost pokračovat ve zvyšování svých příjmů díky „revizi smluvních rámců a souvisejících cen“ na základě informací získaných na „schůzce, která se uskutečnila ve velmi transparentním prostředí“ a jejíž protisoutěžní povahu uznaly nezávisle od sebe Shell a Sasol, totiž bez jakékoli rozumné pochyby naznačuje, že informace o cenách, které získala Eni na technické schůzce, pro ni byly užitečné a mohly ovlivnit její obchodní chování.

98 Zadruhé je třeba zkoumat poznámku MOL, citovanou v bodě 177 napadeného rozhodnutí, která se týká technické schůzky ze dne 23. a 24. února 2005 v Hamburku, které byla přítomna Eni.

99 Uvedená poznámka uvádí:

„ExxonMobil „	[= 1. duben]	€ 15/t
Shell	zvýšená cena	
Sasol	[= 12. duben]	zvýšení cen“

100 Sasol prohlásila, že se vedla debata o zvyšování cen a že dalším účastníkům oznámila vlastní zvyšování cen. Jak Shell, tak i Sasol označily tuto schůzku za tajnou v prohlášeních, na které odkazuje napadené rozhodnutí.

101 Na tomto základě je třeba učinit závěr, že Komise disponuje rukou psanými poznámkami vyhotovenými v době, kdy nastaly vytýkané skutečnosti, týkajícími se dohod nebo jednání ve vzájemné shodě v souvislosti se stanovením cen parafinových vosků, ke kterým došlo na technických schůzkách, jichž byla Eni přítomna.

– K přítomnosti Eni na protisoutěžních schůzkách a nedistancování se

- 102 Podle napadeného rozhodnutí žalobkyni během hlavního období její účasti na protiprávním jednání, totiž v období mezi 21. únorem 2002 a 28. dubnem 2005, na jedenácti ze třinácti konaných technických schůzek zastupoval pan MO. Žalobkyně uznává svou přítomnost na deseti technických schůzkách, avšak zpochybňuje svoji účast na technickém schůzce ze dne 27. a 28. února 2003 v Mnichově.
- 103 Je tedy nesporné, že se žalobkyně zúčastnila deseti z třinácti technických schůzek, které se konaly v období mezi 21. únorem 2002 a 28. dubnem 2005.
- 104 Podle judikatury citované v bodech 69 a 70 výše k dokázání účasti podniku na kartelové dohodě stačí, že Komise prokáže, že se podnik účastnil schůzek, na nichž byly uzavřeny dohody protisoutěžní povahy. Pokud je účast na takových schůzkách prokázána, přísluší tomuto podniku, aby předložil údaje prokazující, že se zmíněných schůzek neúčastnil s žádným protisoutěžním záměrem, a to tak, že prokáže, že svým soutěžitelům sdělil, že jeho účast na těchto jednáních měla odlišnou povahu než jejich. Důvodem tohoto pravidla je skutečnost, že tím, že se podnik účastnil uvedené schůzky, aniž se veřejně distancoval od jejího obsahu, vede ostatní účastníky k domněnku, že souhlasí s výsledkem setkání a že se jím bude řídit.
- 105 V projednávaném případě však žalobkyně netvrdí, že se veřejně distancovala od obsahu protisoutěžních schůzek.
- 106 Je třeba zdůraznit, že existence přímých důkazů týkajících se existence dohod nebo jednání ve vzájemné shodě na technických schůzkách, kterých se zúčastnila žalobkyně, aniž se distancovala od jejich protisoutěžního obsahu, je sama o sobě dostatečná k založení její odpovědnosti z důvodu porušení článku 81 ES.
- 107 Komise však v projednávaném případě disponuje souborem důkazů, které prokazují, že na technických schůzkách, kterých byla žalobkyně přítomna, došlo k dohodám nebo jednáním ve vzájemné shodě týkajícím se stanovení cen, jakož i k zpřístupňování citlivých obchodních informací o parafinových voscích.

– K údajné neexistenci zájmu žalobkyně podílet se na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafinových vosků

- 108 Žalobkyně poukazuje na skutečnost, že neměla žádný zájem podílet se na kartelové dohodě. Tím, že působí výlučně na italském trhu s parafinovými vosky, pro který je typické, že poptávka převyšuje vnitrostátní produkci, vždy se jí podařilo umístit všechnu svou produkci na uvedený trh. Kromě toho objem 60 až 70 % její produkce byl určen pro její hlavní zákazníky, prodejce SIMP a zpracovatele SER, s nimiž se obchodní vztahy od 1. ledna 2004, resp. 1. ledna 2005 řídily smlouvami stanovujícími „cenové vzorce navázané na kótační kurs uvedené v úředních věstnících ICIS LOR“, přičemž tyto vzorce byly přímo či nepřímo založeny na průměrných cenách parafinových vosků „Chinese Origin CIF NWE“ (cena CAF NWE pro produkty pocházející z Číny).
- 109 Žalobkyně tedy údajně neměla žádný zájem podílet se na koluzním jednání s dalšími evropskými výrobci, jelikož nemohla mít žádný prospěch ze společného stanovení vysokých cen, které nemohla uplatnit za těchto skutkových okolností. Hlavní obchodní problém společnosti Eni, který by kartelová dohoda nemohl nijak vyřešit, se týkal umožnění levného čínského dovozu do Itálie.

- 110 Kromě toho Eni neměla zájem účastnit se koluzního jednání týkajícího se všeobecného zvýšení cen na vnitrostátních trzích členů kartelové dohody, protože neměla kapacity pro vývoz do jiných členských států. Stejně tak konkurenční výrobci neměli potřebu dosáhnout dohody s Eni s cílem stanovit zvýšení své prodejní ceny v Itálii, jelikož italský trh potřeboval parafínové vosky pocházející ze zahraničí.
- 111 V tomto ohledu stačí uvést, že podle judikatury není důležité, pokud jde o existenci protiprávního jednání, aby uzavření dohody nebo jednání ve vzájemné shodě bylo či nebylo v obchodním zájmu dotčených podniků. Takové tvrzení žalobkyně nemůže vést k tomu, aby Tribunál stanovil přísnější požadavky ve vztahu ke Komisi, pokud jde o důkazy, které je třeba předložit. Pokud totiž Komise dokázala shromáždit listinné důkazy na podporu údajného protiprávního jednání a tyto důkazy se spolu s prohlášeními podniků zdají být dostatečné k prokázání existence protisoutěžní dohody, jako je tomu v projednávaném případě, není třeba zkoumat to, zda obviněný podnik měl obchodní zájem na uvedené dohodě (v tomto smyslu viz rozsudek Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, bod 69 výše, body 44 až 46).
- 112 Mimoto je argument žalobkyně zcela nepřijatelný, protože se během více než tří let pravidelně zúčastňovala technických schůzek, jejichž protisoutěžní obsah uznaly nezávisle na sobě čtyři podniky zúčastněné na kartelové dohodě. Žalobkyně nevysvětlila, jak mohl rozumný hospodářský subjekt přistoupit na účast na protiprávních praktikách a riskovat tak uložení značné pokuty, aniž měl vyhlídku prospěchu z dotčených dohod.
- 113 Navíc teze žalobkyně spočívající v odkazu na její nezájem na účasti na kartelové dohodě je přímo vyvrácena její poznámkou týkající se technické schůzky ve dnech 21. a 22. února 2002, citované v bodě 92 výše, z níž vyplývá, že ve světle diskusí vedených na dotčených technických setkáních očekávala, že bude moci zvýšit své příjmy díky „revizím“ ceny.
- 114 Proto je třeba tento argument zamítnout.
- K alternativnímu vysvětlení poskytnutému žalobkyní
- 115 Žalobkyně tvrdí, že její účast na technických setkáních je odůvodněna výlučně jejím strategickým rozhodnutím vystoupit z mezinárodní izolace a navázat vztahy s hlavními evropskými hospodářskými subjekty tím, že znovu naváže vztahy s EWF, jakož i jejím zájmem, pokud jde o otázky technické povahy týkající se především vlastností parafínových výrobků.
- 116 Je třeba zdůraznit, že podle judikatury citované v bodě 41 výše v případech, kdy Komise vycházela z listinných důkazů, nestačí, že dotyčné podniky pouze předloží přijatelnou alternativu k tezi Komise, ale musí tvrdit, že skutečnosti uvedené v napadeném rozhodnutí za účelem prokázání existence porušení jsou nedostačující.
- 117 Žalobkyně však nepředložila žádnou argumentaci s cílem vyvrátit přesnost a relevantnost prohlášení podniků a ručně psaných poznámek z doby, kdy nastaly vytýkané skutkové okolnosti, které Komise shromáždila a které jsou základem závěru o účasti Eni na dohodách nebo jednání ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafínových vosků.
- 118 Pouhé tvrzení, že zájem žalobkyně na účasti na technických setkáních byl odůvodněn výlučně její snahou navázat mezinárodní kontakty a sledovat technické diskuse, tudíž nemůže prokázat protiprávnost napadeného rozhodnutí.
- 119 Navíc žalobkyně vůbec nevysvětlila, proč její zástupce neopustil technické schůzky, když se po ukončení technických diskusí začal projednávat protisoutěžní obsah.

- 120 Kromě toho z poznámky Eni týkající se technické schůzky dne 21. a 22. února 2002 (viz bod 91 a násl., a bod 113 výše) nepochybně vyplývá, že při revizi svých cen a za účelem zvýšení svých příjmů přihlédla k protisoutěžnímu obsahu uvedené technické schůzky. Tato skutečnost sama o sobě vyvrací tvrzení, podle kterého jediným důvodem účasti žalobkyně byl její zájem na technických diskusích týkajících se parafinových vosků.
- 121 Proto je třeba tento argument žalobkyně zamítnout.
- K údajné neexistenci shody vůle
- 122 Žalobkyně tvrdí, že jí nelze přičítat odpovědnost za dohodu, jejímž účelem je stanovení cen, z důvodu neexistence shody vůle s ostatními členy kartelové dohody.
- 123 Zástupce žalobkyně, pan MO., si byl údajně plně vědom toho, že by pro Eni bylo nemožné zvýšit její ceny tak, jak si to přáli ostatní účastníci kartelové dohody, a to z důvodu konkurenčního tlaku čínských výrobků a vzhledem ke skutečnosti, že 60 až 70 % prodeje žalobkyně bylo určených dvěma kupujícími (SIMP a SER), ve vztahu k nimž byly ceny stanoveny odkazem na mezinárodní kotace zveřejněné ve věstnících *ICIS-LOR*. Zvýšení nebylo možno uplatnit ani na několik konečných zákazníků, kterým dodávala výrobky přímo Eni, z důvodu, že tito zákazníci mohli koupit dané výrobky od SIMP.
- 124 Zprv je třeba v tomto ohledu zdůraznit, že podle prohlášení společnosti Shell ze dne 14. června 2006 znepokojoval konkurenční tlak čínských výrobků všechny účastníky kartelové dohody a jedním z důvodů stanovení minimálních cen, jakož i malého zvýšení cen bylo čelit tomuto tlaku. Tento tlak proto znepokojoval pouze samotnou žalobkyni, což by bylo překážkou pro vytváření společné vůle, ale představoval spíše vývoj na trhu, který se dotýkal všech účastníků a mohl podpořit jejich sblížení.
- 125 Mimoto žalobkyně tvrdí, že pokrývala jen 60 až 65 % prodeje v Itálii včetně parafinových vosků, které vyrobila a které SIMP a SER následně prodaly nebo zpracovaly. Podle jejích vlastních údajů v letech 2002 až 2004 pocházelo 18 až 33 % parafinových vosků prodaných v Itálii od výrobců usazených v jiných členských státech Unie. Kromě toho přímé prodeje Eni jiným italským zákazníkům než SER a SIMP byly rovněž značné, přičemž odpovídaly 20 nebo 22 % italského trhu.
- 126 Proto, pokud jde o přímé prodeje italským konečným zákazníkům, žalobkyně byla v konkurenčním vztahu nejen se SIMP, SER nebo s čínskými výrobci, ale také s dalšími výrobci usazenými v Unii. Téměř všichni významní evropští výrobci se však podíleli na kartelové dohodě. Jak totiž Komise tvrdí v bodech 67 a 68 odůvodnění napadeného rozhodnutí, členové kartelové dohody vlastnili přibližně 75 % podíl na trhu s parafinovými vosky v rámci EHP, přičemž zbývající podíl byl ve velké míře pokryt dovozem z Číny.
- 127 Rovněž je třeba uvést, že Eni na jednání tvrdila, že se nepodílela na rozdělení zeměpisných trhů v rámci kartelové dohody, protože „další evropští výrobci“ prodávali v Itálii. Eni tak nepřímou připustila, že i další členové kartelové dohody uskutečňovali prodeje v Itálii. V tomto ohledu je třeba připomenout, že členové kartelu měli dominantní postavení, pokud jde o výrobu v rámci EHP, a že 18 až 33 % parafinových vosků prodaných v Itálii pocházelo od evropských výrobců.
- 128 Eni musela přinejmenším očekávat, že italská poptávka po parafinových voscích, kterou nemohla uspokojit, byla uspokojena jinými členy kartelové dohody, takže mezi nimi a Eni existoval konkurenční vztah. Navíc je zřejmé, že členové kartelové dohody uplatňovali prostřednictvím svého koordinovaného chování rozhodující vliv na cenovou úroveň parafinových vosků v EHP, a to z důvodu důležitosti společného tržního podílu. Za těchto okolností žalobkyně nemůže platně popřít možné zisky, které mohla očekávat z důvodu své účasti na kartelové dohodě.

- 129 Rovněž teze žalobkyně týkající se konkurenčního tlaku SIMP nemůže uspět. Vzhledem k tomu, že 75 % prodeju parafinových vosků v EHP a velkou většinu výroby pokrývala kartelová dohoda, mohlo všeobecné zvýšení cen parafinových vosků v EHP z důvodu kartelové dohody ovlivnit ceny, za které si SIMP mohla opatřit parafinové vosky u jiných výrobců než žalobkyně, což se zase mohlo dotknout cen, které uplatňovala SIMP ve vztahu ke svým zákazníkům. Žalobkyně tedy mohla logicky očekávat, že mohla mít prospěch ze všeobecného zvýšení úrovně cen parafinových vosků z důvodu kartelové dohody.
- 130 Konečně je třeba uvést, že indexace cen žalobkyně ve vztahu k SIMP na kotacích založených na průměrných cenách parafinových vosků „Chinese Origin CIF NWE“ začala až 1. ledna 2004. Kromě toho indexace cen žalobkyně vůči SER, založená na „nejlepší ceně uplatňované nejlepším distributorem“, začala 1. ledna 2005. Z toho vyplývá, že žalobkyně rozsáhle zveličuje obchodní omezení vyplývající z jejích dohod se SIMP a SER. Posledně uvedené subjekty byly totiž společně přítomny jen během posledních měsíců účasti žalobkyně na protiprávním jednání, a to mezi 1. lednem a 28. dubnem 2005. Navíc vzhledem k tomu, že kartelová dohoda pokrývala velkou většinu výroby parafinových vosků v EHP a 75 % prodeju, je přijatelné se domnívat, že kartelová dohoda měla dopad na obecnou úroveň cen (včetně „nejlepších nabídek“) a tím na ceny, které uplatňovala žalobkyně, vyplývající z výše uvedené indexace.
- 131 Argumenty žalobkyně proto nejsou přesvědčivé.
- 132 Zadruhé a každopádně je třeba připomenout, že argumenty týkající se nezájmu podílet se na kartelové dohodě včetně těch, které se týkají neexistence vůle uzavřít protiprávní dohody vzhledem k údajné praktické nemožnosti jednat v souladu s těmito dohodami, nemohou odůvodnit, aby Tribunál vyžadoval od Komise důkazy přesahující rámec toho, co je dostatečné k prokázání účasti na kartelové dohodě podle judikatury citované v bodech 30 až 50, 69 a 70 výše. V projednávaném případě se jeví, že Komise shromáždila dostatečné důkazy na podporu svého závěru týkajícího se účasti žalobkyně na první části protiprávního jednání během období od 21. února 2002 do 28. dubna 2005, a zvláště účasti na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě v souvislosti se stanovením cen parafinových vosků.
- 133 Rovněž je třeba připomenout, že podle judikatury citované v bodě 27 výše pro účely prokázání existence dohody v rozporu s článkem 81 ES stačí, pokud existuje shoda vůle týkající se samotného principu omezení hospodářské soutěže, i když jsou konkrétní prvky zamýšleného omezení ještě předmětem jednání. Argumenty žalobkyně vycházející z toho, že údajně nemohla provést zvýšení cen, o nichž bylo rozhodnuto na technických setkáních, jsou proto irelevantní, protože k prokázání shody vůle účastníků stačí ve smyslu judikatury shoda vůle týkající se samotného principu stanovení nebo sladění cen nebo dokonce uplatňování umělého vlivu na jejich úroveň. Žalobkyně však neuvedla žádný konkrétní argument, aby vyvrátila prohlášení společnosti Sasol, Repsol a Shell, podle nichž bylo cílem technických schůzek stanovení cen.
- 134 Je tudíž třeba zamítnout argument žalobkyně vycházející z neexistence její vůle uzavřít dohody týkající se stanovení cen parafinových vosků.
- K údajné neúčasti na jednání ve vzájemné shodě
- 135 Žalobkyně se domnívá, že Komise nemohla úspěšně prokázat, že se účastnila jednání ve vzájemné shodě týkajícího se stanovení cen parafinových vosků.
- 136 Zaprvé je třeba připomenout, že Komise disponuje přímými důkazy sestávajícími z prohlášení podniků, které se podílely na kartelové dohodě, a z ručně psaných poznámek, z nichž vyplývá, že výsledkem technických schůzek, kterých se žalobkyně účastnila, byly dohody nebo jednání ve vzájemné shodě týkající se stanovení cen parafinových vosků.

- 137 Kromě toho z těchto důkazů vyplývá, že si účastníci na technických schůzkách během více než dvanácti let, včetně období účasti Eni, pravidelně vyměňovali informace o svých cenách a plánovaných zvýšeních. Žalobkyně neposkytla žádné soudržné vysvětlení těchto aktivit, které by mohlo vyvrátit tvrzení Komise, podle něhož účelem těchto praktik bylo zejména stanovení cen. Naproti tomu dlouhé období, během kterého se systematicky konaly schůzky, je samo o sobě indicií směřující k prokázání, že záměrem účastníků bylo harmonizovat jejich cenové politiky tím, že spolupráce mezi nimi vědomě nahradí rizika trhu.
- 138 Zadruhé se však žalobkyně domnívá, že ve své odpovědi na oznámení námitek poskytla důkaz, že její strategie v cenové oblasti byly nezávislé na rozhodnutích, ke kterým došlo na technických setkáních. Komise proto údajně nemohla v bodě 298 odůvodnění napadeného rozhodnutí platně tvrdit, že Eni „zohlednila získané informace o chování svých konkurentů na trhu, přizpůsobila své vlastní chování a přijala prováděcí opatření“.
- 139 V tomto ohledu žalobkyně předložila tabulku týkající se vývoje cen jejích prodejů vůči SIMP, pokud jde o parafín „133“, v období let 2002 až 2005. Vyvodila z toho, že mezi cenami stanovenými na technických schůzkách a změnami cen, které uskutečnila, neexistuje žádná shoda a že zvýšení její cen z 542 eur k 1. lednu 2002 na 588 eur k 1. dubnu 2005 je menší než inflace a nemůže být výsledkem provedení koluzní dohody týkající se stanovení cen. Navíc od 1. ledna 2004 stanovovala své prodejní ceny vůči SIMP odkazem na „střední hodnotu průměrných měsíčních kotací parafínu „Chinese Origin CIF NWE“ uvedený ve věstnících *ICIS-LOR* z předchozího měsíce“. Identické ujednání se dále uplatnilo na prodeje vůči SER. Údajné jednání ve vzájemné shodě se proto nemohlo týkat absolutně převážujících kvóty (mezi 60 a 70 %) její výroby, která byla předmětem dohod se společnostmi SIMP a SER.
- 140 Zaprvé je třeba uvést, že tabulka, kterou poskytla žalobkyně je velmi selektivní prezentací vývoje jejích cen. Obsahuje totiž pouze informace týkající se parafínu „133“, který je jeden z mnoha druhů parafinových vosků, které Eni uvádí na trh. Navíc jde o ceny uplatňované ve vztahu ke společnosti SIMP, která podle žalobkyně disponuje značnou kupní silou a tedy i schopností získat od Eni výhodné kupní podmínky. Tabulka neobsahuje žádný údaj, pokud jde o vývoj cen Eni uplatněné vůči jejím konečným klientům, kteří jsou logicky nejvíce vystaveni manipulacím s cenami vyplývajícím z kartelové dohody.
- 141 Zadruhé žalobkyně nemůže platně tvrdit, že na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, neexistuje vzájemný vztah mezi dostupnými informacemi o technických schůzkách a tabulkou obsaženou v žalobě.
- 142 Z několika výše citovaných prohlášení totiž vyplývá, že zvýšení cen dohodnutá na technických schůzkách zpravidla nemohla být vůči zákazníkům uplatněna v celém rozsahu. Shell prohlásila, že bylo možné provést asi dvě třetiny dohodnutých zvýšení. Kromě toho existuje několik údajů uvedených ve spise svědčících o tom, že účastníci často vůbec nemohli provést dohodnuté zvýšení.
- 143 Každopádně je třeba připomenout, že podle judikatury citované v bodě 42 výše jsou důkazy týkající se kartelových dohod obvykle útržkovité a rozptýlené. Vzhledem k tomu, že Komise neměla k dispozici podrobné důkazy o obsahu diskusí vedených na každé technické schůzce, nemůže žalobkyně platně argumentovat údajným nedostatkem shody vývoje jejích prodejních cen parafínu „133“ společnosti SIMP s částečným obsahem technických schůzek, který byla Komise schopná rekonstruovat, a to tím spíše, že se ceny různých výrobků z parafinových vosků značně lišily a zákazníci se logicky snažili bránit se zvýšením.
- 144 Zatřetí podle judikatury skutečnost, že podniky opravdu oznámily dohodnutá zvýšení cen a takto oznámené ceny sloužily jako základ pro stanovení individuálních transakčních cen, sama o sobě postačuje ke konstatování, že jak cílem, tak i účinkem koluze o cenách bylo závažné omezení hospodářské soutěže (rozsudek Tribunálu ze dne 14. května 1998, *Cascades v. Komise*, T-308/94, Recueil, s. II-925, bod 194). V takovém případě Komise není povinna přezkoumat podrobně

argumentaci účastníků řízení, kterou chtějí prokázat, že dotčené dohody nezpůsobily zvýšení cen ve větším rozsahu, než by bylo možné pozorovat za normálních podmínek hospodářské soutěže, a odpovídat na ně bod po bodu (rozsudek Bolloré a další v. Komise, bod 50 výše, bod 451).

- 145 Jak přitom vyplývá ze zkoumání důkazů v rámci tohoto žalobního důvodu, Komise právně dostačujícím způsobem prokázala, že koluzní praktiky se v projednávaném případě týkaly stanovování cen a výsledek schůzek, během nichž se diskutovalo o zvýšení cen nebo během kterých byla zvýšení cen dohodnuta, byl často proveden zrušením cen vůči zákazníkům a oznámením zvýšení a že takto oznámené ceny sloužily jako základ pro stanovení cen u individuálních transakcí. Stejně tak, pokud se účastníci kartelové dohody s ohledem na podmínky trhu dohodli na zachování cen, je to také třeba považovat za součást provádění jediného, komplexního a trvajících protiprávního jednání v projednávané věci.
- 146 Z toho vyplývá, že tabulka týkající se vývoje prodejních cen parafínu „133“ v letech 2002 až 2005, které žalobkyně uplatňovala vůči společnosti SIMP, a argumenty žalobkyně v tomto kontextu jsou irelevantní.
- 147 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba učinit závěr, že Komise právem konstatovala, že se Eni podílela na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafinových vosků, a zamítnout první část druhého žalobního důvodu.

K neúčasti Eni na dohodě nebo jednání ve vzájemné shodě pro účely výměny informací

- 148 Žalobkyně zpochybňuje, že informace vyměňované na technických schůzkách pro ni měly strategickou nebo konkurenční povahu. Na rozdíl od tvrzení Komise žalobkyně proto k těmto informacím nepřihlédla a určovala své obchodní chování nezávisle na vyměněných informacích. Každopádně ostatním účastníkům údajně neposkytla citlivé informace.
- 149 V tomto ohledu Tribunál již rozhodl, že v případech, kdy se konkurenti účastnili schůzek, na kterých si vyměňovali informace týkající se zejména cen, které chtěly uplatnit na trhu, podnik svou účastí na schůzce s protisoutěžním předmětem nesledoval jen cíl předem vyloučit nejistotu týkající se budoucího chování svých konkurentů, ale nutně musel přímo či nepřímo zohlednit informace, které získal na těchto schůzkách, k určení politiky, kterou chtěl vést na trhu (rozsudky Tribunálu ze dne 24. října 1991, Rhône-Poulenc v. Komise, T-1/89 , Recueil, s. II-867, body 122 a 123, a ze dne 8. července 2008, Knauf Gips v. Komise, T-52/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 276, nezrušený v tomto bodě).
- 150 Stejně tak je podle judikatury třeba předpokládat, neexistuje-li důkaz o opaku, jehož předložení přísluší zúčastněným subjektům, že podniky, které jednají ve vzájemné shodě a které na trhu nadále působí, zohledňují při určování svého chování na trhu informace, které si vyměnily se svými konkurenty. Je tomu tak tím spíše, jestliže jednají ve vzájemné shodě pravidelně během dlouhého období (rozsudek Hüls v. Komise, bod 28 výše, bod 162).
- 151 Tento argument musí být tedy odmítnut.
- 152 Kromě toho žalobkyně uvádí vysoký stupeň transparentnosti, který obecně charakterizuje odvětví parafinových vosků. Průměrné ceny použité v různých evropských zemích údajně byly pravidelně zveřejňovány ve věstníku *ICIS-LOR*. Neměla tak údajně zájem zohlednit informace sdělené na technických schůzkách.
- 153 Je třeba uvést, že věstník *ICIS-LOR* ze dne 30. ledna 2002 přiložený k žalobě obsahuje škály průměrných cen některých druhů parafinových vosků, které jsou založeny na informacích z trhů v souvislosti s vývojem cen v lednu 2002, a několik neurčitých předpovědí týkajících se budoucího vývoje cen, přičemž byl redaktorem věstníku použit pojem „fáma“.

- 154 Je třeba poznamenat, že na technických schůzkách účastníci často oznamovali zvýšení cen, které v budoucnu zamýšlely provést, výrobce po výrobci a nejen průměr průmyslu. Navíc, jak vyplývá z důkazů shromážděných Komisí, účastníci si také poskytovali informace o datu, kdy hodlají svým zákazníkům oznámit nové ceny. Informace sdílené během technických schůzek byly proto nesrovnatelně podrobnější a více zaměřené na budoucnost, nikoli na minulost.
- 155 Dokument přiložený žalobkyní proto nemůže prokázat neúčinnost informací o cenách, které si účastníci vyměňovali na technických schůzkách, ani legalitu takových výměn, a nemůže ani vyvrátit domněnku týkající se toho, že žalobkyně zohlednila informace o cenách, které byly poskytnuty na technických schůzkách.
- 156 I tento argument musí být tudíž zamítnut.
- 157 Každopádně je třeba připomenout, že hlavní část protiprávního jednání vytýkaného žalobkyní, spočívá v „dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen a výměny a zpřístupňování citlivých obchodních informací“. Účast žalobkyně na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen byla v širokém rozsahu prokázána během analýzy první části tohoto žalobního důvodu. Tato skutečnost sama o sobě odůvodnila to, že dotčené protiprávní jednání bylo označeno za „velmi závažné“, a tedy i uloženu pokutu. Navíc tyto praktiky zahrnovaly také výměnu citlivých obchodních informací, a to konkrétně informací týkajících se cen parafinových vosků. Tvrzení uvedená v rámci tohoto žalobního důvodu proto nemohou zpochybnit legalitu napadeného rozhodnutí.
- 158 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba potvrdit zjištění Komise, podle kterého se žalobkyně účastnila hlavní části protiprávního jednání v období od 21. února 2002 do 28. dubna 2005, a v důsledku toho zamítnout druhý žalobní důvod.

2. K žalobním důvodům vzneseným v souvislosti se stanovením částky pokuty uložené žalobkyní

- 159 Ve druhé skupině žalobních důvodů žalobkyně předkládá výhrady a argumenty zpochybňující jak legalitu stanovení částky pokuty, která jí byla uložena, tak i přiměřenost uvedené pokuty. Uvedené výhrady a tvrzení se tak ve větší části a bez jednoznačného oddělení týkají jak částečného zrušení napadeného rozhodnutí, tak i jeho změny v rámci výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci Tribunálem.
- 160 Podle judikatury je kontrola legality rozhodnutí přijatých Komisí doplněna pravomocí soudního přezkumu v plné jurisdikci, která je přiznána unijnímu soudu v článku 31 nařízení č. 1/2003, v souladu s článkem 229 ES. V rámci této pravomoci soud může nad rámec pouhého přezkumu legality sankce nahradit posouzení Komise svým posouzením, a částku uložené pokuty nebo penále tedy zrušit, snížit nebo zvýšit. Přezkum stanovený Smlouvami tedy předpokládá, v souladu s požadavky zásady účinné soudní ochrany uvedené v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, že unijní soud provede přezkum právního i skutkového stavu a má pravomoc posoudit důkazy, zrušit napadené rozhodnutí a změnit výši pokut (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. února 2007, *Groupe Danone v. Komise*, C-3/06 P, Sb. rozh. s. I-1331, body 60 až 62, a rozsudek Tribunálu ze dne 21. října 2003, *General Motors Nederland a Opel Nederland v. Komise*, T-368/00, Recueil, s. II-4491, bod 181).
- 161 Přísluší tedy Tribunálu, aby v rámci své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci posoudil ke dni, kdy přijme své rozhodnutí, zda byla žalobkyní uložena pokuta, jejíž částka správně odráží závažnost a dobu trvání dotčeného protiprávního jednání, takže uvedená pokuta má přiměřenou povahu vzhledem ke kritériím stanoveným v čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 (v tomto smyslu viz

rozsudky Tribunálu ze dne 11. března 1999, *Aristrain v. Komise*, T-156/94, Recueil, s. II-645, body 584 až 586, a ze dne 9. července 2003, *Cheil Jedang v. Komise*, T-220/00, Recueil, s. II-2473, bod 93).

- 162 Je však třeba zdůraznit, že výkon pravomoci přezkumu v plné jurisdikci není rovnocenný přezkumu z úřední povinnosti, a připomenout, že řízení před unijními soudy má spornou povahu.

K třetímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z chybného stanovení koeficientu na 17 % na základě závažnosti protiprávního jednání a dodatečné částky zvané „vstupní poplatek“

- 163 Komise v napadeném rozhodnutí v části „Závěr o závažnosti“ konstatovala zejména toto:

„[...]

(651)

Pokud jde o zeměpisný rozsah, protiprávní jednání se vztahovalo na celý EHP vzhledem ke skutečnosti, že dotčené podniky prodávaly [parafínové vosky] ve všech zemích EHP [...]

(653)

Vzhledem ke specifickým okolnostem projednávaného případu, výše diskutovaným kritériím týkajícím se povahy protiprávního jednání a zeměpisnému rozsahu musí podíl hodnoty prodeje, který má být zohledněn pro Eni a H&R/Tudapetrol, činit 17 %. Bylo prokázáno, že pro ExxonMobil, MOL, Repsol, RWE, Sasol, Shell a Total se jediné a trvající protiprávní jednání vyznačovalo i rozdělením zákazníků nebo trhů. Rozdělení trhů a rozdělení zákazníků patří svou povahou mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže, jelikož tyto praktiky vedou k omezení nebo vyloučení hospodářské soutěže na určitých trzích nebo ve vztahu k určitým zákazníkům [...] S ohledem na tuto doplňkovou závažnost musí část hodnoty prodeje, která má být zohledněna v případě ExxonMobil, MOL, Repsol, RWE, Sasol, Shell a Total, činit 18 %.“

- 164 Žalobkyně kritizuje skutečnost, že Komise použila koeficient 17 %, který se má použít z důvodu závažnosti protiprávního jednání podle bodu 21 pokynů z roku 2006 a z důvodu odrazujícího účinku podle bodu 25 uvedených pokynů (dodatečná částka nazvaná „vstupní poplatek“). Uvedený koeficient, který byl použit ve vztahu k podnikům, které se účastnily nejen hlavní části protiprávního jednání, ale také druhé části spočívající v rozdělení trhů a zákazníků, totiž činí pouze 18 %. Rozdíl závažnosti údajně není přiměřeně vyjádřen rozdílem jediného procentního bodu. Kromě toho Komise porušila článek 81 ES, článek 23 nařízení (ES) č. 1/2003, zásadu rovného zacházení, pokyny z roku 2006 a svou povinnost uvést odůvodnění. Na tomto základě žalobkyně navrhuje, aby Tribunál snížil uvedené koeficienty na nižší úroveň než 17 %.

- 165 Podle judikatury z čl. 49 odst. 3 Listiny základních práv vyplývá, že přísnost trestu nesmí být nepřiměřená stíhanému protiprávnímu jednání a že podle čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 je pro stanovení částky pokuty třeba zohlednit závažnost a dobu trvání protiprávního jednání. Zásady proporcionality a přiměřenosti trestu za protiprávní jednání stanoví také, že částka uložené pokuty musí být přiměřená závažnosti a době trvání protiprávního jednání (v tomto smyslu viz rozsudky Tribunálu ze dne 12. července 2001, *Tate & Lyle a další v. Komise*, T-202/98, T-204/98 a T-207/98, Recueil, s. II-2035, bod 106, a ze dne 27. září 2006, *Jungbunzlauer v. Komise*, T-43/02, Sb. rozh. s. II-3435, bod 226).

- 166 Zásada proporcionality zvláště znamená, že Komise musí stanovit pokutu přiměřeně k faktorům vzatým v úvahu za účelem posouzení závažnosti protiprávního jednání a že musí v tomto ohledu tyto faktory používat uceleně a objektivně odůvodněně (rozsudky Tribunálu, bod 165 výše, body 226 až 228, a ze dne 28. dubna 2010, *Amann & Söhne a Cousin Filterie v. Komise*, T-446/05, Sb. rozh. s. II-1255, bod 171).

- 167 Kromě toho při určení částky pokuty musí být zohledněny objektivní skutečnosti, jako je obsah a doba trvání protisoutěžních jednání, jejich počet a intenzita, rozsah dotčeného trhu a zhoršení hospodářského veřejného pořádku. Analýza musí rovněž zohlednit relativní význam a podíl odpovědných podniků na trhu, jakož i případné opakování protiprávního jednání. Komise v zájmu transparentnosti přijala pokyny z roku 2006, ve kterých uvádí, z jakého důvodu zohlední určité okolnosti protiprávního jednání a důsledky, které z těchto okolností mohou vyplývat pro výši pokuty (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, Sb. rozh., s. I-13085, body 57 až 59).
- 168 Zprv, pokud jde o projednávaný případ, je třeba poznamenat, jak je uvedeno v bodě 23 pokynů z roku 2006, že dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jejichž předmětem je stanovení cen a které jsou, jako v projednávaném případě, součástí hlavní části protiprávního jednání, patří svou samotnou povahou mezi nejzávažnější porušení pravidel hospodářské soutěže. Podle bodů 21 a 23 uvedených pokynů musí být koeficient odrážející závažnost protiprávního jednání stanoven v horní části rozpětí 0 až 30 %. Navíc v projednávaném případě se dohody a jednání ve vzájemné shodě týkající se stanovení cen vztahovaly na všechny země EHP, což je podle bodu 22 pokynů z roku 2006 také relevantní (body 651 a 653 rozhodnutí).
- 169 Vzhledem k těmto skutečnostem Komise neporušila ani článek 81 ES, ani článek 23 nařízení č. 1/2003, ani pokyny z roku 2006 tím, že použila koeficient 17 % z důvodu závažnosti protiprávního jednání, pokud jde o hlavní část tohoto protiprávního jednání spočívající v „dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen [a] výměny a zpřístupňování citlivých obchodních informací“, které se týkají parafinových vosků. Totéž platí, pokud jde o stanovení částky, kterou je třeba přičíst z důvodu odrazujícího účinku podle bodu 25 pokynů z roku 2006, zvané „vstupní poplatek“. Navíc Komise uvedla spojitost mezi relevantními faktory, které byly zohledněny z důvodu závažnosti protiprávního jednání, a použitým koeficientem, takže dodržela svou povinnost uvést odůvodnění.
- 170 Je třeba dodat, že stanovení dotčeného koeficientu na 17 % je rovněž odůvodněno z hlediska kritérií pro posouzení, která byla uplatněna v judikatuře citované v bodě 167 výše. Tribunál se proto domnívá, že uvedený koeficient je přiměřený ve vztahu k závažnosti protiprávního jednání, kterého se dopustila žalobkyně, jinými slovy, že přiměřeně odráží závažnost protiprávního jednání.
- 171 Zadruhé je třeba zkoumat argumenty žalobkyně, podle kterých rozdíl mezi koeficienty použitými na jedné straně v případě hlavní části protiprávního jednání a na druhé straně v případě první a druhé části společně, který je v rozsahu jednoho procentního bodu, neodráží rozdíl závažnosti spočívající v přidání účasti na rozdělení zákazníků a trhů.
- 172 Žalobkyně tvrdí, že podle pokynů z roku 2006 rozdělení trhů a zákazníků také patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže, takže je nepřiměřené, že bylo použito pouze 1 % hodnoty prodeje z důvodu závažnosti a „vstupního poplatku“, zatímco tyto koeficienty činily v případě hlavní části protiprávního jednání 17 %.
- 173 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že jak vyplývá z bodů 240 a 248 odůvodnění napadeného rozhodnutí, dohody spočívající v rozdělení trhů nebo zákazníků byly ve srovnání s dohodami nebo jednáními ve vzájemné shodě týkajícími se stanovení cen parafinových vosků sporadické. Navíc podle nezávislých prohlášení podniků, které se rovněž účastnily kartelové dohody (viz body 82 až 84 výše), součástí technických schůzek byla vždy debata o cenových úrovních uplatňovaných účastníky, přičemž tyto schůzky se zpravidla týkaly stanovení cen.
- 174 Kromě toho podle bodu 267 odůvodnění napadeného rozhodnutí protiprávní a sankcionovaný cíl sledovaný účastníky jediného a trvajícího protiprávního jednání v projednávaném případě spočíval ve snížení nebo odstranění konkurenčního tlaku, a to s konečným cílem dosáhnout nejlepšího zisku a v poslední řadě stabilizovat nebo dokonce zvýšit tyto zisky. Druhá část protiprávního jednání jistě

mohla zhoršit nepříznivé účinky tohoto protiprávního jednání ve vztahu k zákazníkům a dotčeným trhům. Tato část však neměla protisoutěžní cíl, který by mohl být jasně oddělen od protisoutěžního cíle spadajícího do hlavní části protiprávního jednání, jelikož byly dotčeny tytéž výrobky a zeměpisné trhy, a jelikož, v poslední analýze, rozdělení trhů a zákazníků sloužilo rovněž k dosažení cíle spočívajícího v dosažení cenových úrovní vyšších, než jsou konkurenční úrovně, stejně jako praktiky sledující stanovení cen.

- 175 Na tomto základě Tribunál usuzuje, že koeficienty ve výši 17 % použité v případě podniků zúčastněných na hlavní části protiprávního jednání nejsou nepřiměřené ve vztahu ke koeficientům, které byly použity v případě podniků, které se zúčastnili i druhé části protiprávního jednání.
- 176 Žalobkyně rovněž odkazuje na rozsudek Tribunálu ze dne 11. prosince 2003, *Adriatica di Navigazione v. Komise* (T-61/99, Recueil, s. II-5349). Zdůrazňuje, že stejně jako v projednávané věci, v uvedeném případě Komise konstatovala existenci „jednoho a téhož nepřerušeno protiprávního jednání“. Tribunál údajně rozhodl, že Komise nemůže sankcionovat týmž způsobem podniky, které se ve skutečnosti účastnily dvou protiprávních jednání, a podniky, které se účastnily pouze jednoho z nich, aniž by porušila zásadu proporcionality.
- 177 Je třeba konstatovat, že v rozsudku *Adriatica di Navigazione v. Komise*, bod 176 výše (body 188 až 190), Tribunál odmítl zjištění Komise, podle kterého dvě rozdílné kartelové dohody, týkající se severních trajektových linek a jižních trajektových linek mezi Řeckem a Itálií, představovaly jediné protiprávní jednání. V návaznosti na toto konstatování Tribunál usoudil, že Komise nemohla stejně přísně sankcionovat společnosti, jimž byla ve sporném rozhodnutí připsána dvě protiprávní jednání, a společnosti, kterým bylo, jako společnosti *Adriatica di Navigazione*, připsáno jen jedno protiprávní jednání.
- 178 V projednávané věci žalobkyně nezpochybňuje závěr Komise, podle kterého dohody nebo jednání ve vzájemné shodě týkající se stanovení cen a výměny a zpřístupňování citlivých obchodních informací týkající se parafinových vosků (hlavní část protiprávního jednání) a rozdělení zákazníků nebo trhů, pokud jde o parafinové vosky (druhá část protiprávního jednání), jsou částí téhož jediného, komplexního a trvajícího protiprávního jednání.
- 179 Každopádně, jak bylo uvedeno v bodě 172 výše, rozdělení zákazníků a trhů nemělo protisoutěžní cíl, který by mohl být jasně oddělen od hlavní části protiprávního jednání. Obecně rozdělení trhů a zákazníků slouží rovněž cíli dosažení cen vyšších, než jak vyplývají z hospodářské soutěže, stejně jako praktiky směřující ke stanovení cen. Dohody spadající do těchto dvou dotčených částí se týkaly stejných výrobků a zeměpisných trhů a bylo jich dosaženo díky témuž mechanismu spočívajícímu v technických schůzkách. Kromě toho je stanovení cen možno provést snáze, pokud je možnost zákazníků obrátit se k jiným poskytovatelům omezena z důvodu rozdělení mezi nimi. Mimoto všechny podniky podílející se na druhé části protiprávního jednání byly rovněž zapojeny do hlavní části protiprávního jednání a obě části protiprávního jednání byly prováděny během téhož období. Je tak možno dojít k závěru o komplementaritě obou částí (v tomto smyslu viz *Amann & Söhne a Cousin Filterie v. Komise*, bod 166 výše, body 89 až 92), takže závěr Komise týkající se jednotnosti projednávaného protiprávního jednání musí být potvrzen.
- 180 Na rozdíl od skutkového a právního kontextu věci, v níž byl vydán rozsudek *Adriatica di Navigazione v. Komise*, bod 176 výše, proto v projednávaném případě existuje jediné protiprávní jednání. Navíc druhá část protiprávního jednání neměla váhu rovnocennou závažnosti hlavní části protiprávního jednání a účastníci druhé části protiprávního jednání byli ostatně sankcionováni přísněji než ti, kteří se zúčastnili pouze hlavní části protiprávního jednání. Argument žalobkyně založený na uvedeném rozsudku je proto třeba zamítnout.

- 181 Zatřetí žalobkyně tvrdí, že existuje zjevná diskriminace mezi podniky, které se podílely na protiprávním jednání. Obě nejzávažnější porušení článku 81 ES byla údajně v projednávaném případě potrestána zcela odlišně, a to, pokud jde o stanovení cen, základní částkou a dodatečnou částkou 17 % hodnoty tržeb, a pokud jde o rozdělení trhů nebo zákazníků, základní částkou a zanedbatelnou dodatečnou částkou 1 % referenčního obrátu.
- 182 Podle judikatury je zásada rovného zacházení porušena, pouze pokud je se srovnatelnými situacemi zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (rozsudky Soudního dvora ze dne 13. prosince 1984, Sermide, 106/83, Recueil, s. 4209, bod 28, a rozsudek Tribunálu ze dne 4. července 2006, Hoek Loos v. Komise, T-304/02, Sb. rozh., s. II-1187, bod 96).
- 183 V projednávané věci se všichni účastníci nacházeli ve stejné situaci v rozsahu, v němž byla konstatována jejich odpovědnost za hlavní část protiprávního jednání. Komise tak při dodržení zásady rovného zacházení zohlednila ve vztahu ke všem účastníkům 17 % hodnoty tržeb z důvodu závažnosti protiprávního jednání, jakož i pro účely stanovení „vstupního poplatku“.
- 184 Konečně je třeba připomenout, že druhá část protiprávního jednání spočívala v ujednáních, která byla spíše sporadická, a zahrnovala méně účastníků, v důsledku čehož měla menší hospodářský význam. Kromě toho lze druhou část protiprávního jednání považovat za doplněk hlavní části protiprávního jednání. Ve vztahu k hlavní části protiprávního jednání proto jde o objektivní rozdílnou situaci, takže Komise neporušila zásadu rovného zacházení, když nepoužila stejný nebo blízký koeficient z důvodu závažnosti a „vstupního poplatku“ na jedné straně v případě hlavní části protiprávního jednání a na druhé straně v případě druhé části protiprávního jednání, posuzované samostatně.
- 185 Proto musí být výhrada vycházející z porušení zásady rovného zacházení rovněž zamítnuta.
- 186 Každopádně Tribunál se při výkonu své pravomoci přezkumu v plné jurisdikci domnívá, že zohlednění poměru 17 % hodnoty tržeb, kterých dosáhly podniky zúčastněné pouze na hlavní části protiprávního jednání, přiměřeně odráží závažnost protiprávního jednání, jak vyžaduje čl. 23 odst. 3 nařízení č. 1/2003 a judikatura citovaná v bodě 165 výše.
- 187 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba třetí žalobní důvod zamítnout.

K pátému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného nezohlednění vedlejší role Eni v kartelové dohodě a nepoužití dohod o cenách jakožto polehčující okolnosti

- 188 Žalobkyně se domnívá, že Komise nesprávně odmítla přiznat žalobkyni polehčující okolnost týkající se její vedlejší role v rámci kartelové dohody a neprovedení protisoutěžních ujednání. Komise tím údajně porušila článek 81 ES, článek 23 nařízení č. 1/2003, pokyny z roku 2006, jakož i zásadu rovného zacházení a povinnost uvést odůvodnění. Žalobkyně proto navrhuje, aby Tribunál zcela nebo zčásti zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž se týká částky pokuty, která jí byla uložena, a znovu stanovil částku pokuty.
- 189 Úvodem je třeba připomenout, že podle bodu 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006 může být základní částka pokuty snížena, pokud Komise zjistí existenci polehčujících okolností, zejména jestliže dotýčný podnik poskytne důkaz o tom, že jeho účast na protiprávním jednání je podstatně omezená a tím prokáže, že v době, kdy byl stranou protiprávních dohod, se ve skutečnosti vyhýbal jejich provádění a choval se na trhu konkurenčním způsobem. Podle téhož odstavce pouhá skutečnost, že se určitý podnik účastnil protiprávního jednání kratší dobu než ostatní podniky, se nebude považovat za polehčující okolnost, neboť je již zohledněna při výpočtu základní výše pokuty.

190 Účastnice řízení se shodují na skutečnosti, že, podle znění a struktury pokynů z roku 2006, uplatnění polehčující okolnosti vyplývající z bodu 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006 vyžaduje kromě prokázání „podstatně omezené účasti“ na kartelové dohodě i prokázání „vyhýbání se jejímu uplatňování“, přičemž tyto dva prvky jsou kumulativními podmínkami.

191 Kromě toho je třeba poznamenat, že podle bodu 3 první odrážky pokynů z roku 1998 „výlučně pasivní nebo následovnická role“ určitého podniku při provádění protiprávního jednání může představovat polehčující okolnost. Účastnice řízení zastávají stejný názor, podle kterého musí být výraz „podstatně omezená účast“ nacházející se v pokynech z roku 2006 vykládán obdobně jako pojem „výlučně pasivní role“ nacházející se v pokynech z roku 1998.

K pasivní nebo vedlejší roli Eni v kartelové dohodě

– K opodstatněnosti napadeného rozhodnutí

192 Komise v bodě 690 odůvodnění napadeného rozhodnutí odmítla argumenty žalobkyně směřující k prokázání její vedlejší role v rámci kartelové dohody, domnívající se, že v období, během kterého se Eni účastnila kartelové dohody, se její chování nelišilo od chování ostatních členů, s výjimkou společnosti Sasol. Pokud jde o tuto posledně uvedenou společnost, podle bodů 685 a 686 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise dospěla k závěru, že Sasol měla úlohu vůdce, a zvýšila základní částku, která se na ni uplatnila, o 50 % z důvodu této přítěžující okolnosti.

193 Podle žalobkyně ze správního spisu vyplývá, že její role na technických schůzkách byla okrajová. Komise ji však v rozporu se zásadou rovného zacházení posuzovala stejně jako všechny ostatní účastníky.

194 Podle judikatury, dopustilo-li se protiprávního jednání více podniků, je třeba přezkoumat relativní závažnost účasti každého z nich (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. prosince 1975, Suiker Unie a další v. Komise, 40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, Recueil, s. 1663, bod 623) za účelem zjištění, zda je v jejich případě vhodné zohlednit přítěžující nebo polehčující okolnosti (rozsudek Tribunálu ze dne 13. září 2010, Trioplast Industrier v. Komise, T-40/06, Sb. rozh. s. II-4893, bod 105).

195 Tribunál rovněž již v kontextu bodu 3 první odrážky pokynů z roku 1998 rozhodl, že taková pasivní role předpokládá zaujetí „rezervovaného postoje“ dotýčným podnikem, tedy neexistenci aktivní účasti při vypracování protisoutěžní dohody nebo protisoutěžních dohod (rozsudek Trioplast Industrier v. Komise, bod 194 výše, bod 106; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Cheil Jedang v. Komise, bod 161 výše, bod 167).

196 Stejně tak podle judikatury v rámci skutečností, které mohou odhalit pasivní roli podniku v kartelové dohodě, lze zohlednit jeho výrazně méně častou účast na schůzkách ve srovnání s běžnými účastníky kartelové dohody, jakož i jeho opožděný vstup na trh, který je předmětem protiprávního jednání, bez ohledu na dobu trvání jeho účasti na protiprávním jednání, nebo také existenci výslovných prohlášení učiněných v tomto smyslu zástupci ostatních podniků, které se protiprávního jednání účastnily (rozsudky Tribunálu Cheil Jedang v. Komise, bod 161 výše, bod 168, a ze dne 29. dubna 2004, Tokai Carbon a další v. Komise, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Recueil, s. II-1181, bod 331, a Trioplast Industrier v. Komise, bod 194 výše, bod 107).

197 Zprv se žalobkyně domnívá, že na relevantní trh vstoupila pozdě. Do roku 2002 se její prodej omezoval prakticky pouze na dodávky společností SIMP a SER, které vstřebaly více než 80 % její výroby parafinových vosků a parafinového gáče. Teprve po roce 2002 začala Eni postupně dodávat přímo většímu počtu konečných zákazníků.

- 198 V tomto ohledu Komise před Tribunálem poznamenala, že Agip působila na trhu parafinových vosků již od roku 1977.
- 199 Žalobkyně v odpovědi na písemnou otázku Tribunálu uvedla, že Agip, jíž je žalobkyně právní nástupkyní, vyráběla parafinové vosky ve skutečnosti od roku 1975. Zdůrazňuje však, že až do roku 2001 prodávala výhradně společností SIMP a SER, aniž měla skutečnou strukturu pro uvádění těchto výrobků na trh.
- 200 Je třeba mít za to, že pouhá skutečnost, že většina výroby parafinových vosků společnosti Eni byla před rokem 2002 prodávaná prostřednictvím společností SIMP a SER, nemůže prokázat pozdní vstup na relevantní trh, neboť výroba parafinových vosků a jejich prodej následným prodejcem nebo zpracovateli představují také přítomnost na trhu.
- 201 Každopádně je třeba uvést, že judikatura zmíněná žalobkyní, kterou představují rozsudky odkazující na pozdní vstup na trh, se týká použití pokynů z roku 1998. V těchto pokynech však doba trvání protiprávního jednání měla na částku pokuty menší vliv, protože počet let účasti na kartelové dohodě představoval pouze dodatečnou částku. Naproti tomu ve struktuře pokynů z roku 2006 počet roků představuje násobitel hodnoty tržeb z prodejů, takže částka pokuty je aritmeticky přiměřená době trvání účasti na protiprávním jednání, kromě menší části pokuty zvané „vstupní poplatek“.
- 202 Podle nové struktury pokynů z roku 2006 je proto pozdní vstup na trh v zásadě již dostatečně zohledněn sníženou hodnotou násobícího koeficientu použitého z důvodu doby trvání.
- 203 Tribunál se domnívá, že v projednávaném případě samotná skutečnost, že žalobkyně před rokem 2002 prodávala většinu parafinových vosků, které vyráběla, jen dvěma společnostmi, nepředstavuje faktor, který by mohl být polehčující okolností, a to ani při kombinaci s dalšími skutečnostmi, které uvedla žalobkyně.
- 204 V důsledku toho je třeba tento argument žalobkyně zamítnout.
- 205 Zadruhé Eni tvrdí, že se nepodílela na dvoustranných schůzkách, kromě případů, kdy byly takové kontakty nutné z důvodu křížových dodávek mezi dodavateli parafinových vosků nebo parafinového gáče.
- 206 V tomto ohledu je třeba připomenout, že bod 275 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí:
„Komise se rozhodla, že nebude prošetřovat dvoustranné kontakty z důvodu, že úsilí potřebné k prokázání doplňujících skutečností tohoto protiprávního jednání, aniž byl zjevně změněn konečný výsledek, by bylo nepřiměřené. Ze stejného důvodu se Komise rozhodla, že nebude prošetřovat ostatní kontakty, ke kterým došlo mimo technické schůzky. Komise se také domnívá, že dostatečně prokázala existenci jediného a trvajících protiprávního jednání ve vztahu k praktikám, které vyšetřovala.“
- 207 Je tedy třeba konstatovat, že Komise nezohlednila ani skutečnosti týkající se dvoustranných kontaktů mimo technických schůzek, pokud šlo o ostatní účastníky kartelové dohody. Účast na kartelové dohodě byla totiž prokázána u všech podniků na základě obsahu technických schůzek, kterých se zúčastnili. V důsledku toho argument žalobkyně týkající se neexistence její účasti na dvoustranných kontaktech nemůže prokázat její sníženou účast na kartelové dohodě.
- 208 Tento argument je tedy třeba odmítnout jako neúčinný.
- 209 Zatřetí Eni tvrdí, že svým konkurentům nikdy nezaslala dopisy týkající se změn jejich cen. Mezi 150 dopisy, které shromáždila Komise, je údajně žalobkyně uvedena pouze dvakrát jako adresát z důvodů nesouvisejících s kartelovou dohodou, totiž v případě jejich nákupů parafinu od společnosti Sasol.

- 210 Zprvč z bodů 113 a 299 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že si někteří účastníci kartelové dohody vyměnili své dopisy o cenách, které zaslali zákazníkům. Výměna dopisů o cenách se však netýkala přímo protisoutěžních diskusí a ujednání, které byly připsány Eni, ale pouze systému kontroly jejich provádění.
- 211 Zadruhé Shell ve svém prohlášení ze dne 14. června 2006 uvádí, že Mol, Eni a Repsol zákazníkům nezaslaly dopisy o cenách, ale ceny oznámili ústně. Ani Total často nezaslala dopisy o cenách. Vzhledem k nedostatečnému počtu dopisů o cenách zaslaných zákazníkům, se proto značná část účastníků, tedy tři nebo čtyři z devíti, nemohla podílet na výměně dopisů o cenách mezi konkurenty už pouze z důvodu jejich obchodních postupů, a to bez ohledu na otázku vůle připojit se k takovému jednání. Ani tyto podniky neměly prospěch z polehčující okolnosti z důvodu snížené účasti na kartelové dohodě.
- 212 Komise se proto nedopustila žádné protiprávnosti, když nezohlednila tuto okolnost ve prospěch Eni.
- 213 Proto je třeba tento argument zamítnout.
- 214 Začtvrté a bez ohledu na otázky týkající se bilaterálních diskusí a výměny dopisů o cenách žalobkyně tvrdí, že její aktivita během technických schůzek byla ve vztahu k ostatním účastníkům snižena. V tomto ohledu odkazuje na prohlášení společnosti Sasol, podle něhož „Eni nebyla velmi aktivním účastníkem na schůzkách ‚Blauer Salon‘“, a na prohlášení společnosti Shell, podle něhož, „pokud jde o ceny stanovené na základě společné dohody na technických schůzkách, pan S. nevěděl, zda se Eni a Repsol, které během technických setkání hrály velmi pasivní roli, připojily ke zvyšování cen a přijatým rozhodnutím“. Mimoto žalobkyně tvrdí, že byla jediným zúčastněným podnikem, který nepřispěl k organizaci technických schůzek. Dokonce i Repsol údajně jednu pořádala.
- 215 V tomto ohledu Tribunál již mimoto upřesnil, že ze skutečnosti, že ostatní podniky účastníci se na jedné a téže kartelové dohodě mohly být aktivnější než určitý účastník, ještě nevyplývá, že tento účastník měl výlučně pasivní nebo následovnickou roli. Pouze naprostá pasivita by totiž mohla přicházet v úvahu a musí být prokázána účastníkem řízení, který se jí dovolává (rozsudek Trioplast Industrier v. Komise, bod 194 výše, bod 108; viz rovněž v tomto smyslu rozsudek Bolloré a další v. Komise, bod 50 výše, bod 611).
- 216 Takovou naprostou pasivitu však nelze vyvodit ze skutečnosti, že obviněný podnik sám neorganizoval tajné protisoutěžní schůzky.
- 217 Kromě toho prohlášení společnosti Shell, které bylo zkoumáno již v bodě 89 výše, je nepochybně relevantním prvkem, na který poukazuje žalobkyně. Pasáž, kterou citovala žalobkyně, však sama o sobě nestačí k prokázání toho, že její účast na kartelové dohodě byla podstatně omezená.
- 218 Shell se samozřejmě odvolává na spíše pasivní roli zástupců společností Eni a Repsol na technických schůzkách. Účast těchto zástupců na uvedených schůzkách však v ostatních účastnících vyvolala dojem, že se tito dva významní výrobci rovněž zapojili do protisoutěžních ujednání. Kromě toho Shell v tomtéž prohlášení zmiňuje rovněž společnost Eni mezi podniky, které se dohodly na zvyšování cen a minimálních cenách.
- 219 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Eni se pravidelně účastnila technických schůzek v letech 2002 až 2005, jelikož byla přítomna nejméně na deseti z třinácti technických schůzek, které se konaly v tomto období.
- 220 Ve světle všech těchto úvah Tribunál konstatuje, že Komise neporušila článek 81 ES, ani článek 23 nařízení č. 1/2003, ani pokyny z roku 2006, ani zásadu rovného zacházení, když v bodě 690 odůvodnění napadeného rozhodnutí tvrdila, že „v období, během kterého se Eni účastnila kartelové dohody, nebylo její chování odlišné od chování ostatních členů“.

- 221 Ostatní argumenty žalobkyně nemohou zpochybnit tento závěr.
- 222 ZprvÉ žalobkyně tvrdí, že nemohla využít polehčujících okolností z důvodu skutečné spolupráce s Komisí nad rámec působnosti oznámení o spolupráci z roku 2002. Přestože Eni poskytla všechny informace, které měla v držení, údajně nedisponovala, právě z důvodu své vedlejší role v rámci technických setkání, dokumenty týkajícími se schůzek za účelem posílení existence kartelové dohody. Byla proto údajně dvakrát sankcionována z důvodu neuznání její pasivní role.
- 223 ZprvÉ, jak Komise v tomto ohledu právem uvádí, jelikož si Eni byla vědoma protisoutěžních praktik, ke kterým docházelo na technických schůzkách, nic jí nebránilo, aby podala žádost o shovívavost dříve než jakýkoliv další zúčastněný podnik a využila tak úplné nebo částečné ochrany před pokutami podle oznámení o spolupráci z roku 2002.
- 224 Zadruhé je třeba připomenout, že oznámení o spolupráci z roku 2002 uvádí v bodech 3 a 4 toto:
„Komise si je vědoma, že některé podniky, které se účastní tohoto typu protiprávních kartelových dohod, chtějí svou účast ukončit a informovat ji o existenci takových dohod, ale odrazují je od toho vysoké pokuty, kterým mohou být vystaveny. Komise usoudila, že je v zájmu [Unie] poskytnout příznivé zacházení podnikům, které s ní spolupracují. Zájmy spotřebitelů a občanů na zjištění a potrestání kartelů převažují nad zájmy na pokutování podniků, které Komisi umožní takové praktiky odhalit a potrestat.“
- 225 Z toho vyplývá, že cílem programu shovívavosti není umožnit podnikům účastnícím se tajných kartelových dohod, které jsou Komisí informovány o zahájení řízení, vyhnout se finančním důsledkům jejich odpovědnosti, ale usnadnit v zájmu evropských spotřebitelů a občanů odhalení takových praktik tím, že budou účastníci kartelových dohod motivováni je odhalit, a poté během správního řízení pomoci Komisi v její snaze směřující k co nejlepší možné rekonstrukci relevantního skutkového stavu. Proto prospěch, který mohou podniky účastnící se takových praktik získat, nemůže přesáhnout úroveň, která je nezbytná pro zajištění plné účinnosti programu shovívavosti a správního řízení vedeného Komisí.
- 226 Přitom žádný zájem evropských spotřebitelů nevyžaduje, aby Komise přiznala ochranu před pokutou nebo snížení její výše většímu počtu podniků, než je nezbytné pro zajištění plné účinnosti programu shovívavosti a jejího správního řízení. Není tudíž odůvodněné přiznat takovou ochranu nebo snížení jiným podnikům než těm prvním, které poskytly důkazy, které umožnily Komisi nařídít šetření nebo konstatovat protiprávní jednání nebo které jinak a účinně pomohly v průběhu správního řízení.
- 227 Podniky, které objektivně neposkytly informace, které by výrazně posunuly vpřed vyšetřování vedené Komisí, se nemohou platně dovolávat okolností, které vyplývají z jejich vlastní situace a ne z postupu Komise a které jim údajně ztížily spolupráci. Hodnota spolupráce z hlediska vedení správního řízení Komisí se totiž měří na základě užitečnosti příspěví dotčených podniků.
- 228 Tento argument žalobkyně je tedy třeba odmítnout.
- 229 Zadruhé se žalobkyně domnívá, že i když se v období mezi rokem 2002 a 2005 pravidelně účastnila technických schůzek, její zájem se omezoval na technické diskuse s vyloučením protisoutěžního obsahu uvedených schůzek.
- 230 V této souvislosti je třeba odkázat na analýzu obsaženou v bodech 108 až 114 výše, z níž vyplývá, že žalobkyně neprokázala neexistenci svého zájmu a že každopádně tato okolnost není relevantní při posouzení její odpovědnosti za protiprávní jednání, kterého se dopustila.

231 Z toho vyplývá, že Komise se při posuzování údajné vedlejší nebo pasivní role společnosti Eni v rámci kartelové dohody nedopustila žádné protiprávnosti, přičemž toto posouzení spadá do přezkumu podmínky týkající se podstatně omezené účasti na kartelové dohodě (viz bod 220 výše).

– K odůvodnění napadeného rozhodnutí

232 Pokud jde o údajný nedostatek odůvodnění, je třeba uvést, že argumenty předložené žalobkyní na stranách 41 až 43 odpovědi na oznámení námitek jsou v podstatě stejné jako argumenty uvedené v bodech 193, 197, 205, 209 a 214 výše.

233 Je pravdou, že odůvodnění poskytnuté Komisí k zamítnutí těchto argumentů je stručné. V bodě 690 odůvodnění napadeného rozhodnutí se Komise omezila na údaj, že „pro období, během něhož se Eni účastnila kartelové dohody, se její chování nelišilo od jednání jiných členů“.

234 Podle judikatury však musí být požadavek odůvodnění posuzován v závislosti na okolnostech projednávaného případu, zejména v závislosti na obsahu aktu, povaze dovolávaných důvodů a zájmu, který mohou mít osoby, kterým je akt určen, nebo jiné osoby, kterých se akt bezprostředně a osobně dotýká, na získání vysvětlení. Není požadováno, aby odůvodnění vyličilo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 253 ES, musí být posuzována nejen s ohledem na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast (viz zejména rozsudky ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 63, a ze dne 10. července 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America v. Impala, C-413/06 P, Sb. rozh. s. I-4951, body 166 a 178).

235 Komise však v projednávaném případě uvedla, že posuzovala pouze období účasti žalobkyně na kartelové dohodě. Uvedla tak, že argument vycházející z opožděného vstupu žalobkyně na trh je irelevantní.

236 Pokud jde o nezapojení žalobkyně do dvoustranných kontaktů a výměny dopisů o cenách, stačí připomenout, že Komise při konstatování protiprávního jednání nezohlednila skutečnosti týkající se dvoustranných kontaktů mimo technické schůzky (viz body 207 a 208 výše). Ve vztahu ke Komisi však nelze uplatnit žádný nedostatek odůvodnění z důvodu absence podrobného zkoumání tvrzení, která jsou z hlediska posuzování polehčujících okolností ve specifickém kontextu napadeného rozhodnutí v podstatě irelevantní.

237 Ostatně, pokud jde o zjištění Komise, podle kterého „v období, během kterého se Eni účastnila kartelové dohody, nebylo její chování odlišné od chování ostatních členů“, je třeba do odůvodnění poskytnutého v tomto ohledu Komisí v napadeném rozhodnutí zahrnout zkoumání obsahu technických schůzek a důkazů týkajících se účasti společnosti Eni na těchto schůzkách. Toto zkoumání a zjištění, která se v něm nacházejí, je mimoto třeba posuzovat s ohledem na všechny dokumenty a prohlášení, které byly zpřístupněny žalobkyni a které jsou součástí kontextu napadeného rozhodnutí.

238 I když je pravda, že Sasol a Shell poukazují spíše na pasivní nebo „ne velmi aktivní“ roli zástupců společnosti Eni na technických schůzkách, je třeba zdůraznit, že Shell v tomtéž prohlášení ze dne 14. června 2006 uvádí rovněž Eni mezi podniky, které se dohodly na zvýšení cen a minimálních cenách, a tvrdí, že MOL, Repsol a Eni po technických schůzkách nezaslaly zákazníkům dopisy o zvýšení cen, ale „zvýšení cen spíše oznámily ústně“ (viz bod 89 výše). Jelikož tedy i tvrzení uvedená v napadeném rozhodnutí týkající se účasti společnosti Eni na nejméně deseti z třinácti technických schůzek, které se konaly v období od 21. února 2002 do 28. dubna 2005, byla opodstatněná, poskytují uvedené rozhodnutí dostatečné skutečnosti pro vysvětlení, jak společnosti Eni, tak i unijnímu soudu, důvodů, ze kterých nebylo možno považovat účast společnosti Eni na kartelové dohodě za podstatně omezenou.

- 239 Z toho vyplývá, že Komise neporušila povinnost uvést odůvodnění, pokud jde o zkoumání údajné vedlejší nebo pasivní role společnosti Eni v protiprávním jednání.
- 240 S ohledem na přecházející zkoumání je třeba zamítnout výhradu vycházející z neuznání vedlejší nebo pasivní role společnosti Eni na protiprávním jednání.

K neuplatňování dohod týkajících se stanovení ceny společností Eni

- 241 Je třeba poznamenat, že „podstatně omezená účast“ na kartelové dohodě a vyhýbání se jejímu uplatňování jsou kumulativními podmínkami polehčující okolnosti stanovené v bodě 29 třetí odrážce pokynů z roku 2006. Žalobkyně však neprokázala, že její účast byla podstatně snížena. Proto její výhrada vycházející z toho, že odmítnutí těchto argumentů týkajících se neuplatňování kartelové dohody v napadeném rozhodnutí bylo protiprávní, nemůže každopádně vést k prokázání porušení pokynů z roku 2006 Komisí.
- 242 Každopádně Tribunál pro úplnost přezkoumá argumenty žalobkyně.

– K opodstatněnosti napadeného rozhodnutí

- 243 V bodě 695 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise uvedla:

„[...] Pokud jde o tvrzení společnosti Eni, Komise uvádí, že z údajů, které poskytla Eni ve své odpovědi na oznámení námitek, vyplývá, že v období mezi lety 2002 a 2005 zvýšila své ceny pětkrát. Komise rovněž uvádí, že i když pokusy zvyšovat ceny nebyly často úspěšné, bylo to proto, že vyšší ceny zákazníci nepřijali, a nikoliv z důvodu chování podniku, dovolávajícího se uplatnění polehčující okolnosti. Komise se proto domnívá, že argumenty společnosti Eni [...] neprokazují ani neprovedení ani pokus o neprovedení zvyšování cen. Pokud jde o dopisy o cenách, Komise již dříve vysvětlila, že tyto dopisy nepředstavují jediný nástroj k provedení. Skutečnost, že Komise nebyla schopna předložit důkaz o tom, že tyto dopisy byly vždy zaslány a přijaty, proto neumožňuje učinit závěr, že k provedení nedošlo. Komise má v této souvislosti rovněž za to, že informace o zvyšování cen si mohli účastníci technických schůzek sdělovat jiným způsobem.“

- 244 Podle judikatury je důležité ověřit, zda okolnosti uplatňované žalobkyní mohou prokázat, že se během období, v jehož průběhu se připojila k protiprávním jednáním, skutečně zdržela jejich provádění tak, že na trhu jednala soutěžním způsobem (rozsudky Tribunálu ze dne 9. července 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients v. Komise, T-224/00, Recueil, s. II-2597, bod 268, a Bolloré a další v. Komise, bod 50 výše, bod 625).
- 245 Stejně tak z ustálené judikatury vyplývá, že skutečnost, že podnik, jehož účast na jednání ve vzájemné shodě s konkurenty v oblasti cen byla prokázána, se na trhu nechoval způsobem dohodnutým s konkurenty, není nutně prvkem, který musí být při určování částky pokuty, jež má být uložena, zohledněn jakožto polehčující okolnost. Podnik, který navzdory jednání ve vzájemné shodě se soutěžiteli sleduje politiku více či méně odchylnou od dohodnuté politiky, totiž jednoduše může mít v úmyslu využít kartelovou dohodu ve svůj prospěch (v tomto smyslu viz rozsudek Cascades v. Komise, bod 144 výše, bod 230, a Jungbunzlauer v. Komise, bod 165 výše, bod 269).
- 246 V tomto kontextu je tedy třeba ověřit, zda tyto okolnosti mohou prokázat, že se žalobkyně během období, v průběhu kterého se k dohodám o protiprávním jednání připojila, skutečně zdržela jejich provádění tím, že přijala soutěžní jednání na trhu nebo se přinejmenším bránila povinností k provedení této kartelové dohody tak jednoznačně a důrazně, že tím bylo narušeno její samotné fungování (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. března 2006, Daiichi Pharmaceutical v. Komise, T 26/02, Sb. rozh. s. II -713, bod 113).

- 247 ZprvÉ žalobkynÉ tvrdí, že nikdy neprovedla zvýšení cen, o nichž rozhodli ostatní účastníci na technických schůzkách. V tomto ohledu odkazuje na argumenty uvedené v rámci druhého žalobního důvodu. Tabulka týkající se vývoje ceny parafínu „133“, který vyrábí, údajně ukazuje cenovou fluktuaci namísto řady zvýšení, jak jsou uvedena v napadeném rozhodnutí. Rovněž odkazuje na tato tvrzení v souvislosti s indexací jejich cen na kotace, která se nachází ve věstníku *ISIS-LOR*, pokud jde o prodeje společností SIMP a SER.
- 248 Nejprve je třeba připomenout, že podobná tvrzení byla zkoumána v bodech 140 a násl. výše.
- 249 Tabulka uvedená výše se totiž týká pouze prodeje parafínu „133“ společnosti SIMP, ve vztahu k níž zjevně byly ceny uplatňované žalobkyní spíše stabilní a která měla z důvodu své kupní síly dobrou pozici, aby zamezila jakémukoliv pokusu o zvýšení cen společnosti Eni. Uvedená tabulka neobsahuje žádný údaj, pokud jde o vývoj cen společnosti Eni ve vztahu k jejím konečným zákazníkům, více vystaveným cenovým manipulacím vyplývajícím z kartelové dohody. Je třeba dodat, že parafín „133“ je pouze jedním z mnoha druhů parafinových vosků vyráběných žalobkyní. Informace, které poskytla, jsou proto velmi selektivní a v žádném případě je nelze generalizovat na celou škálu parafinových vosků, které vyrábí a prodává všem kupujícím.
- 250 Dále žalobkynÉ nemůže ve vztahu ke Komisi platně tvrdit, že mezi dostupnými informacemi z technických schůzek a tabulkou obsaženou v žalobě neexistuje souvislost. Z několika prohlášení citovaných výše totiž vyplývá, že zvýšení cen dohodnutých na technických schůzkách nelze vůči zákazníkům obecně uplatňovat v plném rozsahu. Shell prohlašuje, že mohly být provedeny přibližně dvě třetiny dohodnutých zvýšení. Kromě toho ve spisu existuje několik náznaků toho, že účastníci často nemohli vůbec uskutečnit dohodnuté zvýšení. Navíc účastníci často svou snahu soustředili na udržení cen nebo zastavení snižování cen a nikoli na koordinované zvýšení.
- 251 Je třeba dodat, že podle judikatury citované v bodě 42 výše jsou důkazy týkající se kartelových dohod obvykle jen útržkovité a rozptýlené, jak tomu je v projednávané věci, kdy Komise dokázala rekonstruovat jen obsah menší části technických schůzek. Už jen z tohoto důvodu je Komise jen málokdy schopna zkoumat shodu mezi výsledkem protiprávních diskusí o cenách a vývojem cen uplatňovaných jednotlivými účastníky kartelové dohody. Je tedy neopodstatněné přiznat účastníkům prospěch z neuplatnění ujednání o cenách, z důvodu polehčujících okolností, pouze na základě toho, že vývoj cen některých výrobků uplatňovaných ve vztahu k některým zákazníkům nelze dát do přímého vztahu s útržkovitými a rozptýlenými informacemi, které může mít Komise k dispozici.
- 252 Konečně skutečnost, že se cena parafínu „133“ prodávaného společností SIMP, jež se změnila z 542 eur k 1. lednu 2002 na 588 eur k 1. dubnu 2005, zvýšila o 8,48 %, každopádně nemůže prokázat, že Eni porušila ujednání týkající se provedení kartelové dohody do takové míry, že narušila její fungování.
- 253 Argumenty žalobkynÉ týkající se dotčené tabulky vývoje cen nemohou prokázat její skutečné vyhýbání se protiprávním praktikám.
- 254 Zadruhé žalobkynÉ uvádí, že se nepodílela na výměně dopisů týkajících se zvýšení cen určených pro zákazníky, ale vzájemně sdělovaných některými dalšími účastníky kartelové dohody.
- 255 V tomto ohledu stačí připomenout konstatování uvedené v bodě 211 výše, podle kterého významná část účastníků kartelové dohody, tři nebo čtyři z devíti, včetně žalobkynÉ, nezasílala dopisy o cenách zákazníkům, protože tito účastníci oznamovali své ceny ústně.
- 256 Kromě toho základem provádění kartelové dohody bylo v podstatě to, že během jednání týkajících se cen se zákazníky byla zohledněna informace získaná na technických schůzkách. Neúčast společnosti Eni na výměně dopisů o cenách, představující spíše mechanismus kontroly provádění ujednání o cenách, proto nemůže prokazovat, že se vyhýbala použití protisoutěžních praktik.

257 Z předcházejících úvah vyplývá, že výhrada žalobkyně vycházející z údajného vyhýbání se protiprávnímu jednání nemá skutkový základ.

258 Komise tudíž v tomto kontextu neporušila ani článek 81 ES ani článek 23 nařízení č. 1/2003 ani pokyny z roku 2006 ani zásadu rovného zacházení.

– K odůvodnění napadeného rozhodnutí

259 Pokud jde o údajné porušení povinnosti uvést odůvodnění, je třeba připomenout, že se k úvahám obsaženým v bodě 695 odůvodnění napadeného rozhodnutí připojuje zkoumání provedené Komisí v napadeném rozhodnutí, pokud jde o obsah technických schůzek a důkazů týkajících se přítomnosti Eni na nich. Toto zkoumání a konstatování v něm obsažená musejí být kromě toho vzata v úvahu s ohledem na všechny dokumenty a prohlášení, které byly poskytnuty žalobkyni, a které spoluvytvářejí kontext napadeného rozhodnutí.

260 Odůvodnění v projednávané věci umožňuje jak žalobkyni, tak i Tribunálu porozumět důvodům, ze kterých Komise neuznala její údajné vyhýbání se protiprávnímu jednání.

261 Z toho vyplývá, že v projednávané věci není splněna žádná z obou kumulativních podmínek použití polehčující okolnosti stanovené v bodě 29 třetí odrážky pokynů z roku 2006. Komise totiž právně dostačujícím způsobem prokázala, že účast Eni na protiprávním jednání nebyla podstatně omezená a že se ve skutečnosti nevyhýbala uplatňování protisoutěžních dohod tím, že by se na trhu chovala konkurenčním způsobem.

262 Ostatně je třeba zdůraznit, že Tribunál podrobně zkoumal dokumentaci, o kterou se Komise opřela v napadeném rozhodnutí. Při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci došel k závěru, že žádné snížení částky pokuty uložené žalobkyni není odůvodněno z důvodu údajné omezené účasti na kartelové dohodě, údajné vedlejší nebo pasivní role v kartelové dohodě, údajného vyhýbání se uskutečňování protisoutěžních dohod nebo údajného neprovedení kartelové dohody žalobkyní

263 S ohledem na předcházející úvahy je třeba pátý žalobní důvod zamítnout.

K šestému žalobnímu důvodu vycházejícímu z chybného nezohlednění nedbalosti Eni jakožto polehčující okolnosti

264 Žalobkyně uvádí, že jí Komise chybně odmítla přiznat prospěch z polehčující okolnosti týkající se nedbalosti. Tím Komise údajně porušila článek 81 ES, článek 23 nařízení č. 1/2003 a pokyny z roku 2006. Navrhuje, aby Tribunál zrušil část napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž jí Komise odmítla přiznat prospěch z uplatnění polehčující okolnosti, a v důsledku toho nově stanovil částku pokuty.

265 Úvodem je třeba připomenout, že podle bodu 29 druhé odrážky pokynů z roku 2006 týkající se polehčujících okolností, může být základní částka pokuty snížena, pokud dotýčný podnik předloží důkaz, že protiprávní jednání bylo spácháno z nedbalosti.

266 Podle bodu 708 odůvodnění napadeného rozhodnutí:

„Eni rovněž tvrdí, že neměla v úmyslu dopustit se protiprávního jednání, vzhledem ke skutečnosti, že byl její zástupce [...] na schůzkách přítomen bez nejmenšího úmyslu porušit pravidla hospodářské soutěže [...] Na jednání Eni prohlásila, že její zástupce zamýšlel zúčastnit se legitimních schůzek EWF, zatímco byl ve skutečnosti přítomen na technických schůzkách. Komise poznamenává, že prohlášení Eni nejsou založena na žádném důkaze. Komise se domnívá, že je málo pravděpodobné, že zástupci

Eni byly přítomni na schůzkách neúmyslně. Pokud jde o přesvědčení pana [MO], že se zúčastnil schůzek EWF, Komise nechápe, jak by takové nedorozumění bylo možné, když je známo, že ani pozvánka ani organizace schůzek nenaznačovaly ani tu nejmenší souvislost s EWF.“

- 267 Žalobkyně uvádí, že předložila důkaz o své nedbalosti. V tomto ohledu odkazuje na poznámku pana MO. panu D., svému nadřízenému, podle které byl přítomen na „schůzce mezi hlavními evropskými výrobci parafínů a parafínového gáče, pořádané v rámci EWF, k níž se [Eni] nedávno přidružila“. Z toho údajně vyplývá, že pan MO. byl přesvědčen, že se účastní legálních schůzek, pořádaných v rámci EWF.
- 268 V tomto ohledu je třeba uvést, že nedbalost ze strany Eni nelze v projednávané věci prokázat, jelikož protisoutěžní obsah technických schůzek byl jasný a zjevný a jelikož se navzdory tomu pan MO. účastnil nejméně deseti ze třinácti technických schůzek, které se konaly od 21. února 2002 do 28. dubna 2005.
- 269 Vzhledem ke zjevně protisoutěžnímu obsahu technických schůzek je skutečnost, že se podle informace poskytnuté panem MO. panu D. jednalo o schůzky pořádané pod záštitou EWF, irelevantní.
- 270 Ostatně otázka zda pan D. měl správný obrázek diskusí konaných na technických schůzkách je rovněž irelevantní. Pravomoc Komise uložit sankci podniku, který se dopustil protiprávního jednání, totiž předpokládá pouze protiprávní jednání osoby, která je obecně oprávněna jednat na účet podniku (rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française a další v. Komise, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 97, a rozsudek Tokai Carbon a další v. Komise, bod 196 výše, bod 277). Pana MO., jakožto manažera výroby zaměstnaného nejprve ze strany AgipPetroli a pak Eni je třeba považovat za osobu obecně oprávněnou jednat jménem Eni.
- 271 Pokud jde o argumenty žalobkyně vycházející z nezájmu Eni podílet se na kartelové dohodě, je třeba odkázat na analýzu uvedenou v bodech 108 až 121.
- 272 Šestý žalobní důvod je tudíž třeba zamítnout.

Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z chybného konstatování přitěžující okolnosti spočívající v opakování protiprávního jednání

- 273 Žalobkyně uvádí, že Komise porušila článek 81 ES, článek 23 nařízení č. 1/2003, pokyny z roku 2006, zásady právní jistoty a rovného zacházení a zneužila svou pravomoc tím, že zvýšila základní částku pokuty o 60 % z důvodu přitěžující okolnosti spočívající v opakování protiprávního jednání. V důsledku toho žádá Tribunál o zrušení napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž Komise zvýšila částku pokuty, kterou jí uložila, o 60 % z důvodu opakování protiprávního jednání. Podpůrně žádá Tribunál o snížení sazby zvýšení, použité Komisí.
- 274 Podle bodu 28 pokynů z roku 2006 může být základní částka pokuty zvýšena, pokud Komise zjistí existenci přitěžujících okolností. Jednou z přitěžujících okolností je opakování protiprávního jednání, definované v témže bodě jako pokračování v provádění nebo opakování stejného nebo podobného protiprávního jednání poté, co Komise nebo vnitrostátní orgán pro ochranu hospodářské soutěže zjistil, že dotčený podnik porušil ustanovení článků 81 ES nebo 82 ES. V takovém případě bude základní částka pokuty zvýšena, aby dosáhla až 100 % za konstatované protiprávní jednání.
- 275 Pojem opakování protiprávního jednání, jak je chápán v některých vnitrostátních právních rádech, znamená, že se určitá osoba dopustila nových protiprávních jednání poté, co jí byla uložena sankce za obdobná protiprávní jednání (rozsudky Tribunálu ze dne 11. března 1999, Thyssen Stahl v. Komise, T-141/94, Recueil, s. II-347, bod 617, a ze dne 30. září 2003, Michelin v. Komise, T-203/01, Recueil, s. II-4071, bod 284).

- 276 Případné opakování protiprávního jednání je uvedeno mezi skutečnostmi, ke kterým má být přihlédnuto při posuzování závažnosti dotčeného protiprávního jednání (rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 42 výše, bod 91, a Groupe Danone v. Komise, bodě 160 výše, bod 26).
- 277 V projednávané věci, podle bodu 673 odůvodnění napadeného rozhodnutí, byla Eni nebo jejím dceřiným společností před počátkem její účasti na kartelové dohodě určena dřívější rozhodnutí Komise týkající se kartelových dohod. Jednalo se o rozhodnutí Komise 86/398/EHS ze dne 23. dubna 1986 v řízení podle článku [81 ES] (IV/31.149 – Polypropylén) (Úř. věst. L 230, s. 1, dále jen „rozhodnutí Polypropylén“), a rozhodnutí Komise 94/599/ES ze dne 27. července 1994 v řízení podle článku [81 ES] (IV/31.865 – PVC) (Úř. věst. L 239, s. 14, dále jen „rozhodnutí PVC II“).
- 278 Žalobkyně uvádí, že jí nikdy nebylo určeno žádné rozhodnutí týkající se protiprávního jednání. Řízení, která vedla k přijetí rozhodnutí Polypropylén a rozhodnutí PVC II byla vedena proti společnostem Anic SpA, respektive EniChem SpA. V těchto rozhodnutích není žádný odkaz na Eni. Eni údajně neobdržela žádosti o informace, nijak se nepodílela na dotčených řízeních a neměla možnost uplatnit své právo na obhajobu.
- 279 V napadeném rozhodnutí tudíž údajně Komise Eni objektivně přičetla odpovědnost za jednání jiných právních entit, a to retrospektivně, po 25 letech. Takový přístup údajně představuje porušení zásady osobní odpovědnosti, zásady právní jistoty, jakož i práva Eni na obhajobu, protože Eni nemohla v době přijetí rozhodnutí Polypropylén a rozhodnutí PVC II zpochybnit odpovědnost, kterou jí Komise nakonec v napadeném rozhodnutí přičetla.
- 280 Komise se domnívá, že teze žalobkyně popírá judikaturu týkající se skutečného výkonu rozhodujícího vlivu mateřskou společností na obchodní jednání stoprocentně nebo téměř stoprocentně vlastněné dceřiné společnosti. V takovém případě Komise nemusí předložit žádný dodatečný důkaz, pokud samotné dotčené společnosti nepředloží důkazy mající vyvrátit dotčenou domněnku, jak tomu bylo v projednávaném případě.
- 281 Z argumentace účastnic řízení vyplývá, že hlavní otázkou předloženou zkoumání Tribunálu v rámci tohoto žalobního důvodu je použitelnost domněnky hospodářské jednoty mezi mateřskou společností a dceřinými společnostmi, stoprocentně vlastněnými mateřskou společností, ve zvláštním kontextu opakování protiprávního jednání, pokud se dceřiné společnosti dopustily protiprávních jednání potrestaných Komisí v dřívějších rozhodnutích, ve kterých však odpovědnost za jednání dceřiných společností nebyla přičtena mateřské společnosti.
- 282 Je třeba připomenout, že unijní právo hospodářské soutěže se vztahuje na činnost podniků a že pojem podniku zahrnuje jakoukoli jednotku vykonávající hospodářskou činnost nezávisle na právním postavení této jednotky a způsobu jejího financování (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise, C-97/08 P, Sb. rozh. s. I-8237, bod 54 a citovaná judikatura).
- 283 Protisoutěžní jednání společnosti tak může být přičteno jiné společnosti, pokud prvně uvedená společnost neurčovala své jednání na trhu samostatně, zejména s ohledem na hospodářské a právní vazby, které je spojují (rozsudky Soudního dvora ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 117, a Akzo Nobel a další v. Komise, bod 282 výše, bod 58).
- 284 V konkrétním případě, kdy mateřská společnost vlastní 100 % kapitálu své dceřiné společnosti, která porušila unijní pravidla hospodářské soutěže, může zaprvé tato mateřská společnost vykonávat rozhodující vliv na chování této dceřiné společnosti a zadruhé existuje vyvratitelná domněnka, podle které uvedená mateřská společnost rozhodující vliv na chování své dceřiné společnosti skutečně vykonává. Za těchto podmínek postačí k tomu, aby se dalo předpokládat, že mateřská společnost vykonává rozhodující vliv na obchodní politiku dceřiné společnosti, aby Komise prokázala, že celý kapitál této dceřiné společnosti je vlastněn její mateřskou společností. Komise následně může činit

mateřskou společnost solidárně odpovědnou za uhrazení pokuty uložené její dceřiné společnosti, s výjimkou případu, kdy tato mateřská společnost, které náleží danou domněnku vyvrátit, předloží dostatečné důkazy způsobilé prokázat, že její dceřiná společnost jedná na trhu samostatně (viz rozsudek Akzo Nobel a další v. Komise, bodě 282 výše, body 60 a 61 a citovaná judikatura).

285 Podle judikatury je na obviněných společnostech, aby předložily všechny důkazní prostředky vztahující se k organizačním, hospodářským a právním vztahům, které dceřinou společnost pojí s mateřskou společností a o nichž mají za to, že jsou takové povahy, že prokazují, že tyto společnosti netvoří jedinou hospodářskou entitu. Tribunál totiž musí při posuzování zohlednit souhrn předložených důkazů, jejichž povaha a význam se může lišit podle charakteristických rysů každého projednávaného případu (rozsudek Tribunálu ze dne 12. prosince 2007, Akzo Nobel a další v. Komise, T-112/05, Sb. rozh. s. II-5049, bod 65, a rozsudek Tribunálu ze dne 13. července 2011, Eni v. Komise, T-39/07, Sb. rozh. s. II-4457, bod 95).

286 V projednávané věci žalobkyně uvádí, že dodatečné přičtení fiktivní odpovědnosti z důvodů opakování protiprávního jednání, na základě domněnky hospodářské jednoty mezi dceřinou společností a mateřskou společností založené na kapitálových vazbách, by uvedenou domněnku učinilo nevyvratitelnou, neboť v řízeních, která vedla k přijetí rozhodnutí Polypropylén a rozhodnutí PVC II, nemohla uplatnit své právo na obhajobu.

287 Komise se omezila na to, že v bodech 674 až 676 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí, že rozhodnutí Polypropylén bylo zejména určeno společnosti Anic, zatímco rozhodnutí PVC II bylo zejména určeno společnosti EniChem. Podle Komise patřili tito adresáti k okamžiku spáchání příslušných protiprávních jednání ke „skupinám, které se následně vyvíjely a nakonec se staly současnou skupinou Eni“, takže Eni již byla určena dřívější rozhodnutí konstatující porušení článku 81 ES.

288 Poté se Komise, opírajíc o rozsudek Michelin v. Komise, bod 275 výše (bod 290), v bodě 678 odůvodnění napadeného rozhodnutí domnívala:

„[...] Rozhodnutí [Polypropylén a PVC II] byla přijata proti entitám, které byly částí podniku ke dni spáchání protiprávního jednání. [...] Opakování protiprávního jednání může být rovněž konstatováno vůči dceřiné společnosti skupiny odkazem na bývalé protiprávní jednání spáchané jinou dceřinou společností téže skupiny, i když mateřské společnosti nebylo určeno předchozí rozhodnutí o zákazu [...] Každopádně interní reorganizace nemohla mít vliv na posouzení existence této přitěžující okolnosti. Komise rovněž poznamenává, že nemá povinnost zaslat rozhodnutí zastřešující společnosti, nýbrž že může svobodně určit adresáta rozhodnutí.“

289 Zprv je třeba poznamenat, že ve věci, ve které byl vydán rozsudek Michelin v. Komise, bod 275 výše, žalující strana na rozdíl od projednávané věci nepopírala příslušnost dvou dceřiných společností a mateřské společnosti k témuž podniku, a navíc netvrdila porušení práva na obhajobu, pokud jde o zpětné přičtení odpovědnosti za protiprávní jednání spáchané jinou dceřinou společností, jíž se týkalo předchozí rozhodnutí. Právě z tohoto důvodu mohl Tribunál v uvedeném rozsudku zamítnout žalobu, aniž se vyjádřil k případnému zohlednění skutečností vyvracejících domněnku odpovědnosti nebo k výkonu práva na obhajobu v tomto kontextu. Naopak vzhledem k tomu, že Eni v projednávané věci předkládá v tomto ohledu závažné argumenty, nemůže Tribunál automaticky na projednávaný případ přenést řešení použité v rozsudku Michelin v. Komise, bod 275 výše.

290 Zadruhé je třeba poukázat na vývoj judikatury unijních soudů od rozsudku Michelin v. Komise, bod 275 výše, vzhledem k domněnce skutečného výkonu rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na dceřinou společnost, založené pouze na vlastnictví celého nebo téměř celého kapitálu dceřiné společnosti mateřskou společností.

- 291 Zvláště v rozsudcích ze dne 20. ledna 2011, *General Química a další v. Komise* (C-90/09 P, Sb. rozh. s. I-1, body 104 až 109) a ze dne 29. září 2011, *Elf Aquitaine v. Komise* (C-521/09 P, Sb. rozh. s. I-8947, body 153, 167 a 168) Soudní dvůr zdůraznil důležitost zkoumání argumentů sankcionovaných podniků týkajících se vyvrácení domněnky o skutečném uplatňování rozhodujícího vlivu mateřskou společností na její dceřinou společnost.
- 292 Zatřetí je třeba uvést, že jelikož v projednávané věci Eni nebylo určeno rozhodnutí Polypropylén ani rozhodnutí PVC II, nebyla jí ve správních řízeních vedoucím k přijetí uvedených rozhodnutí poskytnuta žádná možnost předložit skutečnosti, které by mohly vyvrátit domněnku o skutečném uplatňování rozhodujícího vlivu mateřskou společností na její dceřinou společnost, na jejímž základě Komise, o více než čtrnáct let později, konstatovala, pokud jde o Eni, opakování protiprávního jednání v rámci napadeného rozhodnutí.
- 293 Je pravdou, že v oznámení námitek zaslaném v rámci řízení, které vedlo k napadenému rozhodnutí, Komise v kontextu přitěžujících okolností uvedla, že „před nebo během protiprávního jednání byla již přinejmenším Eni, Shell a Total zaslána [její] předcházející rozhodnutí [...] týkající se kartelových dohod“ a upřesnila, že se jednalo o rozhodnutí Polypropylén a rozhodnutí PVC II.
- 294 Tento údaj v oznámení námitek však nemůže splnit požadavky vyplývající z dodržování práva na obhajobu, spočívajícího ve skutečné možnosti předložit důkazy, které mohou vyvrátit dotčenou domněnku.
- 295 V tomto ohledu je totiž třeba uvést, že podle judikatury Soudního dvora zaprvé dodržování práva na obhajobu vylučuje možnost považovat za legální rozhodnutí, kterým Komise ukládá podniku pokutu v oblasti hospodářské soutěže, aniž mu předem oznámila vůči němu uplatněné námitky, a zadruhé musí oznámení námitek s ohledem na svůj význam jednoznačně uvádět, které právnické osobě mohou být pokuty uloženy, a této osobě musí být určeno (rozsudky Soudního dvora ze dne 3. září 2009, *Papierfabrik August Koehler v. Komise*, C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, Sb. rozh. s. I-7191, body 37 a 38, a *Akzo Nobel a další v. Komise*, bod 282 výše, bod 57).
- 296 Nelze tedy připustit, aby se Komise v rámci prokazování přitěžující okolnosti spočívající v opakování protiprávního jednání domnívala, že společnost musí být shledána odpovědnou za předchozí protiprávní jednání, za které nebyla sankcionována rozhodnutím Komise a v rámci jehož prokázání nebyla osobou, již bylo určeno oznámení námitek. Takové společnosti nebylo během řízení, které vedlo k přijetí rozhodnutí konstatujících dřívější protiprávní jednání, umožněno předložit své argumenty za účelem zpochybnění případné existence hospodářské jednoty mezi ní a jinými společnostmi, kterých se dřívější rozhodnutí týkalo (rozsudek Tribunálu ze dne 13. července 2011, *ThyssenKrupp Liften Ascenseurs a další v. Komise*, T-144/07, T-147/07 až T-150/07 a T-154/07, Sb. rozh. s. II-5129, bod 319).
- 297 K takovému závěru je třeba dospět tím spíše, že i když je pravda, že zásada proporcionality vyžaduje, aby byla při posouzení sklonu podniku porušovat pravidla hospodářské soutěže zohledněna doba, která uplynula mezi dotčeným protiprávním jednáním a dřívějším porušením těchto pravidel, Soudní dvůr již zdůraznil, že Komise nemůže být v rámci zjišťování opakování protiprávního jednání vázána případnou promlčecí lhůtou (rozsudek *Groupe Danone v. Komise*, bod 160 výše, bod 38, a rozsudek Tribunálu ze dne 18. června 2008, *Hoechst v. Komise*, T-410/03, Sb. rozh. s. II-881, bod 462), a že takové zjištění může být tedy uskutečněno mnoho let po konstatování protiprávního jednání, v okamžiku, kdy dotčený podnik v každém případě nebude moci zpochybnit existenci takové hospodářské jednotky, zvláště pokud se uplatní domněnka připomenutá v bodě 284 výše (rozsudek *ThyssenKrupp Liften Ascenseurs a další v. Komise*, bod 296 výše, bod 320).
- 298 Konečně nelze přijmout, že v případě vlastnictví téměř celého kapitálu dceřiné společnosti je mateřská společnost rovněž osobou, které je určeno varování, jež pro dceřinou společnost vyplývá z předchozího rozhodnutí Komise, kterým byla dceřiná společnost sankcionována za porušení práva hospodářské

soutěže. I když je možné se rozumně domnívat, že mateřská společnost skutečně věděla o předchozím rozhodnutí určeném Komisí dceřiné společnosti, jejíž téměř celý kapitál vlastní, taková vědomost nemůže zhojit skutečnost, že předchozím rozhodnutím nebyla konstatována hospodářská jednota mezi takovou mateřskou společností a její dceřinou společností za účelem přičtení uvedené mateřské společnosti odpovědnosti za předchozí protiprávní jednání a pro účely zvýšení pokut, které jí jsou uloženy z důvodu opakování protiprávního jednání (rozsudek ThyssenKrupp Liften Ascenseurs a další v. Komise, bod 296 výše, bod 322).

299 Tribunál se tudíž domnívá, že Komise tím, že konstatovala opakování protiprávního jednání na základě rozhodnutí Polypropylén a rozhodnutí PVC II, která nebyla určena Eni, a tím, že zpětně přičetla Eni odpovědnost za protiprávní jednání spáchaná společnostmi Anic a EniChem, porušila právo Eni na obhajobu.

300 Tento závěr nemůže být ostatními argumenty Komise zpochybněn.

301 Komise se dovolává rozsudků Tribunálu ze dne 8. července 2008, BPB v. Komise (T-53/03, Sb. rozh. s. II-1333, body 368 a 389) a ze dne 30. září 2009, Hoechst v. Komise, T-161/05, Sb. rozh. s. II-3555, bod 147). V těchto rozsudcích unijní soud potvrdil možnost konstatovat přitěžující okolnost opakování protiprávního jednání, pokud jde o protiprávní jednání přímo spáchaná různými dceřinými společnostmi téže mateřské společnosti.

302 V tomto ohledu stačí uvést, že v rozsudcích uvedených Komisí Tribunál z hlediska dodržení práva na obhajobu nezkoumal, zda Komise mohla oprávněně mateřské společnosti zpětně přičíst odpovědnost za protiprávní jednání spáchané dceřinou společností potrestanou v dřívějším rozhodnutí. Proto tyto rozsudky nemohou mít vliv na analýzu tohoto žalobního důvodu.

303 To samé platí, pokud jde o rozsudek Tribunálu ze dne 27. září 2012, Shell Petroleum a další v. Komise (T-343/06, dosud nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí).

304 Ve věci, ve které byl vydán rozsudek Shell Petroleum a další v. Komise, bod 303 výše, žalobkyně poprvé teprve na jednání uvedly skutečnost, že Komise porušila jejich právo na obhajobu tím, že jim neposkytla možnost vyvrátit domněnku výkonu rozhodujícího vlivu mateřských společností na jejich dceřiné společnosti potrestané za dvě předchozí protiprávní jednání, zohledněná pro konstatování opakování protiprávního jednání.

305 Tribunál však tuto výtku nezkoumal meritorně, nýbrž ji zamítl z důvodu pozdního uplatnění jako nepřípustnou na základě čl. 44 odst. 1 písm. c) a čl. 48 odst. 2 jednacího řádu.

306 Rozsudek Shell Petroleum a další v. Komise, bod 303 výše tak již nebrání řešení přijatému v bodě 299 výše.

307 Z předcházejících úvah vyplývá, že čtvrtý žalobní důvod musí být přijat a že je třeba změnit napadené rozhodnutí, aniž je nezbytné zkoumat ostatní výtky žalobkyně vznesené v rámci tohoto žalobního důvodu.

308 Důsledky, které je třeba vyvodit z protiprávnosti konstatované v bodě 299 výše, budou zkoumány v bodech 309 a následujících níže.

K výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci a k určení konečné částky pokuty

309 Podle bodu 662 odůvodnění napadeného rozhodnutí byla základní částka pokuty, mající být uložena Eni, stanovena na 13 000 000 eur.

- 310 Podle bodu 680 odůvodnění napadeného rozhodnutí Komise zvýšila základní částku pokuty o 60 % z důvodu opakování protiprávního jednání, čímž základní částka pokuty dosáhla výše 20 800 000 eur.
- 311 Dále Komise v bodě 713 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že pro účely odrazení, z důvodu velikosti Eni, musí být podle bodu 30 pokynů z roku 2006 základní částka pokuty ještě zvýšena použitím koeficientu 1,4. Komise tak došla k základní částce činící 29 120 000 eur. Tato částka odpovídá pokutě uložené Eni v napadeném rozhodnutí.
- 312 Vzhledem k závěru, ke kterému Tribunál došel po zkoumání čtvrtého žalobního důvodu (viz body 307 a 308 výše) je třeba nově stanovit částku pokuty při zohlednění základní částky 13 000 000, ale bez zvýšení o 60 % z důvodu opakování protiprávního jednání.
- 313 Jelikož ostatní prvky stanovení částky pokuty zůstávají nezměněny, musí být částka pokuty uložené Eni stanovena na 18 200 000 eur.
- 314 Tribunál se při výkonu své pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci domnívá, že takto stanovená částka pokuty je přiměřená, vzhledem k závažnosti a době trvání protiprávního jednání spáchaného žalobkyní.

K nákladům řízení

- 315 Podle čl. 87 odst. 3 jednacího řádu může Tribunál rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z nich ponese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch.
- 316 V projednávané věci byly žalobní důvody týkající se zpochybnění účasti Eni na kartelové dohodě zamítnuty. Tribunál vyhověl jedinému ze šesti žalobních důvodů vznesených žalobkyní, takže byla částka pokuty uložené žalobkyni snížena o 37,5 %. Okolnosti věci budou tedy posouzeny spravedlivě, když bude rozhodnuto, že žalobkyně ponese polovinu vlastních nákladů řízení a nahradí polovinu nákladů řízení vynaložených Komisí. Komise ponese polovinu vlastních nákladů řízení a nahradí polovinu nákladů řízení vynaložených žalobkyní.

Z těchto důvodů,

TRIBUNÁL (třetí senát)

rozhodl takto:

- 1) **Částka pokuty uložené Eni SpA v článku 2 rozhodnutí Komise C (2008) 5476 final ze dne 1. října 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39.181 — Svíčkové vosky) se stanoví na 18 200 000 eur.**
- 2) **Ve zbývajících částech se žaloba zamítá.**
- 3) **Evropská komise ponese polovinu vlastních nákladů řízení a nahradí polovinu nákladů řízení vynaložených Eni. Eni ponese polovinu vlastních nákladů řízení a nahradí polovinu nákladů řízení vynaložených Komisí.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 12. prosince 2014.

Podpisy.

Obsah

Skutkový základ sporu	1
1. Správní řízení a přijetí napadeného rozhodnutí	1
2. Ke skupině Eni	4
Řízení a návrhová žádání účastnic řízení	5
Právní otázky	5
1. K prvnímu a druhému žalobnímu důvodu, týkajícím se účasti žalobkyně na kartelové dohodě a vycházejícím z porušení článku 81 ES	6
K pojmům dohody a jednání ve vzájemné shodě	6
K zásadám hodnocení důkazů	7
K popisu hlavní části protiprávního jednání v napadeném rozhodnutí	10
K účasti Eni na kartelové dohodě z důvodu její přítomnosti na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997	12
Zkoumání důkazů	12
K přítomnosti Eni na technické schůzce dne 30. a 31. října 1997 a otázce jejího distancování se	13
Závěr k účasti žalobkyně na kartelové dohodě ve dnech 30. a 31. října 1997	14
K účasti Eni na protiprávním jednání od 21. února 2002 do 28. dubna 2005	15
K neexistenci účasti Eni na dohodě nebo jednání ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafinových vosků	15
– Zkoumání důkazů	15
– K přítomnosti Eni na protisoutěžních schůzkách a nedistancování se	18
– K údajné neexistenci zájmu žalobkyně podílet se na dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě týkajících se stanovení cen parafinových vosků	18
– K alternativnímu vysvětlení poskytnutému žalobkyní	19
– K údajné neexistenci shody vůle	20
– K údajné neúčasti na jednání ve vzájemné shodě	21
K neúčasti Eni na dohodě nebo jednání ve vzájemné shodě pro účely výměny informací	23
2. K žalobním důvodům vzneseným v souvislosti se stanovením částky pokuty uložené žalobkyni ..	24

K třetímu žalobnímu důvodu vycházejícímu z chybného stanovení koeficientu na 17 % na základě závažnosti protiprávního jednání a dodatečné částky zvané „vstupní poplatek“	25
K pátému žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného nezohlednění vedlejší role Eni v kartelové dohodě a nepoužití dohod o cenách jakožto polehčující okolnosti	28
K pasivní nebo vedlejší roli Eni v kartelové dohodě	29
– K opodstatněnosti napadeného rozhodnutí	29
– K odůvodnění napadeného rozhodnutí	33
K neuplatňování dohod týkajících se stanovení ceny společností Eni	34
– K opodstatněnosti napadeného rozhodnutí	34
– K odůvodnění napadeného rozhodnutí	36
K šestému žalobnímu důvodu vycházejícímu z chybného nezohlednění nedbalosti Eni jakožto polehčující okolnosti	36
Ke čtvrtému žalobnímu důvodu vycházejícímu z chybného konstatování přitěžující okolnosti spočívající v opakování protiprávního jednání	37
K výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci a k určení konečné částky pokuty	41
K nákladům řízení	42